

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavlja:
celo leto K 24—
pol leta 12—
četrt leta 6—
na mesec 2—

v upravištvu prejemanj:

celo leto K 22—
pol leta 11—
četrt leta 5.50
na mesec 1.90

Izinja vsak dan svoje izvirne modele in pravnike.

Inserati veljajo: peterostopna peti vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravištvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 20 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto K 25—
pol leta 13—
četrt leta 6.50
na mesec 2.30

za Nemčijo:

celo leto K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto K 30—

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znak.

Upravištvo: Kraljeva ulica št. 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 55.

Napad na prvo dolensko posojilnico v Metliki.

Z Dolenskega 20. maja.

Dne 17. maja 1911. je prihrumelo v prostore »Prve dolenske posojilnice« v Metliki 50 vlagateljev-kmetov, spremljani od drugih kmetov, vsi iz bližnje hrvaške Vivodine in Fare, ki so zahtevali, da se jim izplačajo njihove vloge. Posojilnica jim je izplačala njihove vloge, okoli 40.000 K. Kmetje so bili razjarjeni in pripravljali k vsemu hudemu, odšli so pa razočarani, videvši, da ima posojilnica dosti denarja. — Prva dolenska posojilnica deluje že do 40 let najsolidnejše. Stari Gangel jo je ustvaril, ta veliki dobronik Bele Krajine in jo vodil do svoje smrti vzorno. Ta posojilnica je bila velika dobronica za vso Belo Krajino, iz iste so dobivali Belokranjci denar za potovanja v Ameriko, v njo so vlagali svoje prihranke, s posojili od te posojilnice prenovili so svoje žlahtne vinograde, sezidali na mesto gnilih bajt iz tlačanske dobe nove stavbe. Ta posojilnica je bila za Belo Krajino največjega gospodarskega pomena; ako se gleda lepota današnje Bele Krajine, se mora misliti zraven velike pridnosti Belokranjca v ameriškem delu tudi na to posojilnico, ki je v Ameriki pridobil denar naših rojakov dobro oskrbovala. Kaj na tem, pravi katoliški duhovnik, to nas nič ne briga, v Metliki je dosti ljudi, ki se ne uklanjajo farovski in prva dol. posojilnica je v rokah takih ljudi, v Metliki ste še dve posojilnici, katere so poklicali v življenje kat. duhovniki, da bi podrli z njima prvo dol. posojilnico. boj mora biti, denarja je treba duhovniškim posojilnicam in predvsem je treba uničiti denarne naprave meščanov, s tem se nekoliko podje njihovo gospodarsko stališče.

Omenjeni napad na prvo dolensko posojilnico je vprizoril Peter Natlačen, kaplan v Metliki, mlado fanto, ki vsaj nima pojma o dobroti dobro uravnane denarnega zavoda za prebivalstvo katerega okraja. Slišalo je v Ljubljani v semenišču ali od kakega jezuita na Slovenskem, da je treba bojkotirati tudi take zavode, ako hoče duhovnik zavladati v kakem mestu. In ta fant se je bal, da bi ga postavili pred sodišča na Kranjskem, ter je naprosil kaplana v bližnji Vivodini na Hrvaškem, Franjo Zereca, da naj nahujska tamošnje vlagatelje prve dolenske posojilnice, da napadejo le-to. In ta je imel v cerkvi zbrane kmete in tem je govoril raz leco: »Meni tu na ovom svetom mestu ne pristaja to povedati, nego dobi sem list od svjetenikov iz Metlike, da vam povedam, da prva dolenska posojilnica v Metliki propada. Pustite plug in brano na njivi in pojdite brzo v Metliko k prvi dol. posojilnici in dvignite svoje novce.«

To hrvašiče je vzelo besede iz ust kmetov puntarjev pod Gubcem, ki so se zbirali v Posavju v 16. stoletju, kakor dr. Krek jemlje svoje besede iz socijalistov: Marksa, St. Simona, Proudhona, teh velikih umstvenih revolucionarjev minulega stoletja, ako hoče kaj drastično povedati. Iz tega dogodilja se vidi, da je naš slov. kaplan Natlačen pravzaprav begljiva narava. Bal se je zapora in puntal je po hrvaškem kaplanu tamošnje kmete, naj bodo isti zaprti, ako se kaj nevedčega, kaznivega prigodi. In lahko bi se kaj prigodilo, hrvaški kmeti so bili razdraženi.

Hranilnica v Novem mestu je pomagala tem revežem - kmetom, dolžnikom posojilnice v Kandiji. To je pač bilo tukaj tako. Prišlo bo že tudi tukaj drugače in kak kat. duhovnik bo nemara odkrito kazal svojo »katol. kulturo«, katera zdaj še tihotapno deluje.

Upravičiti se da pred dvema letoma vprizorjena gonja nekaterih Slovencev proti kranjski hranilnici. Ta denarni zavod je najraje z denarji Slovence vlagatelja podpiral vse, kar je delalo, delati imelo na pogin Slovencev in okrepitje Nemštva na Slovenskem. — To je bilo nekaj boja za biti ali ne. — Kakor zdaj hočejo do živga naši slov. rojaki kat. duhovniki meščanom - Slovincem, odkrito podpirajoči vsaj s pohvalo nemški denarni zavod v Ljubljani, — to je nekaj, kar nam jasno svedoči, da je kat. duhovnik človek brez domoljubja in brez narodnostnega čuvstvanja.

Slov. meščanstvo dobro stori, ako kat. duhovnika jemlje kot svoje-ga najzlobnejšega sovražnika. Naj mu da dve zausnici, ako ga zaloti kje pri kakem hudobnem delu. — Pustite plug in brano na njivi in pojdite brzo v Metliko! — Kaj, če enkrat na tak poziv fanatizirani kmetje v mestih pobojajo započeno? Fanatiku duhovniku dr. Kreku nekaj takega po glavi roji.

Sicer je boj naših kat. duhovnikov proti meščanom nad vse idealen. — kar blizu nebes plava. Hrvaški kaplan Franc Zere je bil pri sodišču v Jaski zaradi omenjenega hujskanja zaslišan in je izpovedal, da ga je kaplan v Metliki Peter Natlačen prosil, da naj omenjeno stori in kmetje-vlagatelje prve dol. posojilnice prosil, da pri tej posojilnici dobljen denar vložijo pri duhovniški posojilnici v Metliki, češ, da je bolj sigurna. Torej butasto kaplanče ve, da je prva dolenska posojilnica trden denaren zavod, ali je tako ljubo katoliško, da hujska s tem, da ta trdi zavod propada, ker je njegov kat. zavod lakomen denarja te posojilnice, ker mu nemara denarna kriza sega na živce.

Idealna borba to, vzdiga ti v farovžih kupice in napiva tej katoliški idealni borbi proti sorojakom meščanom!

Obsodba slov. politike na Koroškem.

Prvi strokovnjak v narodnem manjšinskem delu, g. Janko Maček vsek je ocenil Begovo knjizico »Slov.-nemška meja na Kočevskem« v »Omladini« s sledečim značilnim uvodom:

Danes lahko rečemo, da je vsa naša meja proti Nemcem širši javnosti dostopna. Veselo dejstvo je to, kakor je na drugi strani žalostno, da je vse delo le enega človeka. Potrebno je, da ta fakt poudarjamo, kajti v novejšem času je razna maziljena in zlobnost osmojena »žurnalistična« kritika posegla z vsem gnjevom v boj, razljutena, ker prihaja le kos njihovega delovanja na dan. Ne pride nam na misel proklamirati kako delo za popolno, če je še tako na višku. Vemo predobro, da celo učene družbe ne pridejo nikdar do popolnosti, kaj šele poedinec; in radi tega kritika tudi govori svoje mnenje. Vajeni pa nismo rokovnjaškega načina, ki ga razširja politično glasilo za koroške Slovence. Ljudje, naprošeni, naj dajo pojasnila za informativen referat, ki naj seznani ostale Slovence z resničnimi razmerami koroških Slovencev, molčijo kakor grob, potem pa udarjajo z neko cinično brezobzirnostjo po vsem. Mesto hvalečnosti, ko se skneša resno odpraviti fraza o tužnem Korotanu, se oboroži koroški »Slovenec« s cepcem in škorpionom. List, ki na eni strani pravi, da so Nemci pravzaprav boljše in-

formirani, kakor Slovenci sami o svojih razmerah, razvija za časa ljudskega štetja tako »delovanje«, da je kar sumljivo. Po vsebini sodeč bi mogel ta list nositi svoj atribut edino za časa viličnega boja leta 1907, preje pa kvečjemu: »političen list nemških krščanskih socialcev, ki ima tu in tam slovenske trenutke«. Ljudje, ki so to pripustili, da je izdajala bratovščina osenčesetih tisoč Slovencev svoje publikacije z dovoljenjem celovskega Kohna, — ki je vodil divji boj proti slovenskim matrikam in prisegel ter se zaobljubljal, da v dvajsetih letih pod njegovim delokrogom ne sme biti več Slovencev, — ne zasluži slovenskega imena. Razdejano ki so ga povzročili, je ogromno. Nemške čete so poplavlile Gosposvetsko polje in zmagale nad Celovcem in drvijo dalje, dalje na jug; padajo kraji, trgi in mesta. Slovenska posest pa je razdejena in stisnjena v Karavanke. Ni treba delati zaključkov iz lanskkih Terseglovih člankov v »Straži«, saj vemo vsi, da nazadujemo radi klerikalizma. Na Koroškem se mora razbiti monopol slovenstva, ki ga ima v zakup krščansko - socialna stranka, sicer je katastrofa nezogibna. Kajti kauzalnost ni dekla s polmesečno odpovedjo. Mesto smešnja pa naj celovška gospoda prima za delo in sama napravi verodostojno sliko položaja. Iz tistih naivnih časov smo že prišli, ko se je o vsem molčalo, češ, da bi nasprotniki ne zvedeli, kaj nameravamo. Podeenjevanje sovražnika in komednost se danes imenuje to načelo, kajti nikdo ne zahteva, da se tak-tika publicira.

Strašna nesreča pri zrakoplovni tekmi na Francoskem.

Ponesrečeni aeroplan. — Človeške žrtve — med njimi člani francoskega kabineta. — Ministrski predsednik težko ranjen, vojni minister Ber-teaux ubit.

Tekom enega tedna javljajo brzojavi danes že drugo senzacionalno nesrečo iz onega boja, ki ga moderno človeštvo bojuje s silami nadzemskih višin in viharjev. Začetkom tedna smo javili, da se je ponesrečil in razbil v Düsseldorfu zrakoplov takozv. trdnega sistema Zeppelinovega, ki je pred kratkim letom še slovel kot prvi in edini premagalec zračnih višin. Düsseldorfska nesreča, katera sicer ni zahtevala človeških žrtev, je dokazala popolno nesposobnost Zeppelinovih principov, in bolj, kakor kedaj, so se obrnili vsi upi na sistem »težke ko zrake«, na aeroplan. Avijatika je zahtevala že toliko žrtv, da se nismo skoraj že več zanimali za vsakdanjo časnisko rubriko: avijatične nesreče. Vsak hip je čitati o novih žrtvah za eno največjih idej, za katerimi je kedaj stremelo človeštvo. In nazvle temu se množi število onih, ki se upajo zasesti nevarne aparate, od dne do dne, vsak narod je že prelival za likarovo idejo kri svojih sinov — ni še dolgo, odkar smo izgubili Rusjano. V velikih svetovnih centrih pa se navzile vsemu prirejajo tekme eno za drugo, z vedno lepšimi uspehi, katerim je že postala nekaj pogoj — nesreča. Danes pa se je primeril v Parizu posebno tragičen slučaj. Žrtve aviatike so postali ljudje, ki so prišli obhoduati uspehe aeroplanov, in med temi žrtvami se nahajajo člani francoske vlade — kar vzbuja v celem svetu pravo senzacijo.

V naslednjem podajamo nam došle brzojavke:

Issy - les - Moulineaux, 21. maja. Tukaj se je jutraj pričela aeroplanska tekma Pariz - Madrid. Pri tem se zgodila velika nesreča. Eden izmed aeroplanov je padel na tla ter pokopal pod seboj nekaj gledalcev,

med njimi ministrskega predsednika Monisa in vojnega ministra Ber-teauxa, ki sta oba težko ranjena.

Pariz, 21. maja. Minister Ber-teaux je vsled zadobljenih poškodb umrl.

Kako se je nesreča pripetila.

Pariz, 21. maja. Pariški list »Petit Parisien« je razpisal veliko nagrado za vzletno tekmo aeroplanov iz Pariza v Madrid. Tekma bi se imela danes izvršiti. Na prostornem polju pri Issy - les - Moulineaux, kake 1 in pol ure od Pariza, se je zbrala že zgodaj jutraj številna množica, da prisotuje vzletu aeroplanov, katerih je bilo mnogo prijavljenih. — Vreme je bilo slabo, v višjih zračnih legah vetrovno. Aeroplani se naj dvigajo v intervalih po 5 minut. Do 1/6. sta bila že dva avijatika odplula, nekateri pa so vsled vetrovnega vremena odstopili. Po 1/6. uri se je vzdignil avijatik de Wissot, toda aparat se, komaj v zraku, prevrne in pade na tla, ne da bi se bil Wissot poškodoval. Ob pol 6. se je vzdignil pilot Train, ki velja za jako predznega zrakoplovca. V višini 30 metrov je krožil aparat nad poljem, burno akklamiran od množice. Videlo pa se je, kako maha avijatik z roko, da naj ostanejo ljudje na svojih prostorih. V tem hipu je zbežala gruča ljudi čez polje, aparat pa se je približal zemlji na višino 3 metrov ter se naravnost zagnal proti tej gručici. V prihodnjem trenutku se je stroj zakadil v ljudi, od groze okamenela množica je slišala strahovite krike in že je ležalo na polju pod razbitimi peruti aeroplana sedem oseb. Kmalu se je izvedelo, da se med njimi nahajata tudi ministrski predsednik Monis, težko ranjen na nogi in glavi, ter vojni minister Ber-teaux, kateremu je bil motorjev vijak gladko odtrgal celo roko. Pilot Train sam ni prav nič ranjen.

Nezgoda avijatika de Nissota.

Oster mrzel severni veter, ki je bil posebno v višjih zračnih plasteh zelo močan, je povzročil, da se nekateri avijatik sploh niso udeležili tekme. Posebno močni, viharji vetrovi sunki so zabranili, da se mnogo avijatikov ni vzdignilo s svojimi aparati. Najbolj je pa vplival poskusni vzlet avijatika de Nissota, ki je hotel poskusiti, če je pri tem vetru sploh mogoče, leteti na tako daljavo. Par minut pred 1/6. se je de Nissot vzdignil s svojim aeroplanom ter skušal parkrat obkrožiti letališče. Toda že po par minutah se je aparat prebrnil ter padel z de Nissotom na tla. Vendar pa se je samo aparat nekoliko pokvaril, avijatik je ostal nepoškodovan.

Poskusni vzlet avijatika Traina.

Ker se je de Nissot ponesrečil in ker se je vreme od trenutka do trenutka slabšalo, so se avijatik, ki so se prijavili za tekmo Pariz - Madrid posvetovali, ali bi ne kazalo, nameravano tekmo sploh odpovedati. Ker so pa med avijatik in med prireditelji tekme vladala različna mnenja in ker je posebno avijatik Train, ki je zelo pogumen in drzen, naglašal, da je nezgoda, ki je zadela de Nissota, ne more biti merodajna za to, da se tekma opusti, se je sklenilo, da se tekma ne opusti. Train se je odločil, da napravi najprej poskusni vzlet. Par minut pred pol 6. so privlekli Trainov aparat na letališče. Train je za to tekmo konstruiral poseben aparat, ki je imel več novih delov. In trdi se, da so ravno te novotarije povzročile poznejšo nesrečo, ker niso bile dovolj preskušene. Train je vzel s seboj nekega Bonnierja kot pašažirja. Train se je vzdignil kakih 30 metrov ter dvakrat obkrožil letališče. Kar naenkrat je občinstvo zapazilo, da aparat ne leti več tako mirno. Dozdevalo se je, kakor bi Train ne mogel več voditi aparata. Ko je Train tretji obkrožil letališče, je kar naenkrat prišel s svojim aparatom iz-

ven letališča ter krožil direktno nad občinstvom, ki se je zbal ter skušalo zbežati, kar naenkrat se je aparat hitro zaobrnil. Zdelo se je, da mora aparat zdaj pa zdaj pasti med občinstvo. Toda v naslednjem trenutku je prišel aparat zopet v balanco in z vso hitrostjo letel direktno proti oficijalni tribuni. Več tisoč broječa množica je od strahu in groze zakričala. Vsi so mislili, da bo aparat z vso silo zavozil v občinstvo, ki se je nahajalo na tribuni.

Katastrofa.

Kar se je nato zgodilo, je trajalo le par trenutkov. In ne da se konstatirati, kaj je pravzaprav povzročilo katastrofo. Toliko se pa lahko posnamo iz različnih poročil očividcev, da se je Train, ko je spoznal nevarnost, da zapele v tribuno, obrnil, da pride zopet na letališče. Občinstva na tribuni se je polastil največji strah, vse je skušalo bežati ter se umakniti aparatu, ki je vedno bližje prihajal. Trainu se je med tem posrečilo, da je obrnil aeroplan v drugo smer. Tedaj je pa Train videl, da leti direktno v kirazirje, ki so stali na straži. V tem kritičnem trenutku pa Train ni izgubil svoje hladnokrvnosti. Ostal je popolnoma miren in je z vsemi silami na to delal, da ne zadene v eskadron kirazirjev, kar bi imelo grozne posledice. To se je Trainu tudi posrečilo, toda v par trenutkih se je zgodila katastrofa.

Kako se je zgodila nesreča.

Train ni mogel videti vsega, kar se je zgodilo v bližini oficijalne tribune, zlasti tega ne, kam se je obrnilo od tribune bežeče občinstvo. Prav ta slučaj je povzročil nesrečo. Če bi se bilo občinstvo umaknilo za tribuno, ne bi se bila pripetila nobena nesreča. Ko se je Trainu posrečilo, aparat tudi drugo smer, da bi se izognil kirazirjem, ga je zaneslo v sredo gručice bežečih, katerih pa s svojega aparata ni mogel videti, ker so mu jih prikrivale plahute. — Train je hotel priti na središče letališča, da bi se tam spustil na tla in je plul le kake tri metre od tal. Naenkrat strašen krik. Train je zdaj šele zapazil, da je priletel v sredo gručice bežečih. Tudi je takoj spoznal velikansko nesrečo, ki jo je povzročil, vendar je bilo pa prepozno, da bi mogel preprečiti katastrofo. Prestrašeno kričanje mu je oznanjalo, da se je moralo zgoditi nekaj groznega. — Train se je spustil na tla, pri tem se je pa zaradi sile, s katero je aparat priletel na zemljo, tisti del, ki nosi motor, globoko zakopal v zemljo, ostali deli aparata pa so se razbili na kosce, ki so padali na ranjen-ce.

Ranjenci.

Aparat je težko poškodovan ministrskega predsednika Monisa in njegovega sina, vojnega ministra Ber-teauxa, avijatika Deutsch de la Meurthe in več drugih oseb. Tisoč ljudi je hitelo na pomoč. Takoj so prišli tudi zdravniki, ki so imeli inspekcijo. Grozno poškodovan je bil vojni minister Ber-teaux, kateremu je propeler roko kar odrezal. Ber-teaux je sicer še živel, ko je prišla zdravniška pomoč, kmalu nato je pa umrl, ne da bi se zavele. Ber-teaux je tudi na glavi in na ostalem telesu dobil težke poškodbe. Poleg Ber-teauxa je ležal ministrski predsednik Monis, katerega je aparat vrغل na tla ter mu zlomil nogo. Dobil je tudi več drugih poškodb, ki pa niso smrtonosne. Poleg Monisa je ležal njegov sin, ki je bil pa le lahko ranjen. Težja je bil poškodovan avijatik Deutsch de la Meurthe, katerega je aparat s tako silo udaril, da mu je čepinja počila. Več drugih oseb je bilo lahko ranjenih. Ministrskega predsednika Monisa in njegovega sina so za silo obvezali ter ju odpeljali z avtomobilom v notranje ministrstvo, kjer so že čakali telefonično pozvani

profesorji. Ostala težko ranjena oseba, med temi tudi avijatika Deutscha dela Meurthe, so z avtomobili odpeljali v bolnišnico. — Truplo Berteauxa so s prtom pokrili ter ga nato z avtomobilom prepeljali v vojno ministrstvo, kjer so ga začasno položili v sprejemnici. Madame Berteaux ob truplu svojega soproga.

Kakor smo že omenili, so truplo vojnega ministra prepeljali v avtomobilu v vojno ministrstvo, kamor je kmalu prišla vdova ponesrečenega vojnega ministra, njegov sin in njegov zet. Madami Berteaux se je najprej poročala, da se je njen mož težko ponesrečil; da je mrtev, tega ji niso povedali. Ker je pa madame Berteaux zahtevala, naj se jo pusti k njenemu možu, in izjavila, da mu hoče sama stree, so ji morali sporočiti grozno vest. Ko so prišli madame Berteaux in rodbina k pokritemu truplu vojnega ministra, se je odigral srce pretresajoč prizor. Madame Berteaux je padla čez truplo svojega soproga ter jokala. Ker je bilo truplo vojnega ministra grozno razmesarjeno, niso popolnoma odkrili prta. Vse je jokalo, ko so privleli rodbino ponesrečenega vojnega ministra k truplu. Z nalahno silo so jih morali odvesti iz dvorane. — Predsednik Fallières je sam spremljal madame Berteaux domov, kjer je še delj časa pri njej ostal ter jo tolažil. Madame Berteaux se je morala vleči v posteljo.

Poškodbe ministrskega predsednika. Monisa. — Oficialni buletin.

Dr. Crouzon, ki zdravi ministrskega predsednika Monisa, je izdal včeraj popoldne sledeči buletin: »Ministrski predsednik Monis ima desno nogo dvakrat komplicirano zlomljeno, razventega ima več ran na trepalnicah. Oči niso poškodovane. Nosnice so prerezane, nosna kost zlomljena. Cepinja ni poškodovana. Ministrski predsednik Monis je zadobil tudi notranje poškodbe. Če so pa nevarne, se še ni moglo konstatirati. Zdravljenje bo trajalo najmanj šest tednov. Smrtne nevarnosti ni.« Ministrski predsednik še ne ve, da je Berteaux mrtev.

Avijatik Train o nesreči.

Avijatik Train in njegov spremljevalec Bonnier sta ostala nepoškodovana. Train ni mogel izpregovoriti besede in je bil tako prestrašen, da se je obnašal kakor blazen in ni vedel, kaj naj stori. Šele polagoma se je začel zavedati in spoznavati nesrečo, ki jo je povzročil. V pretiranih stavkih je začel govoriti in le težko je bilo iz teh pretiranih besed najti zvezo. Le toliko se je moglo razumeti, da ni on kriv nesreče in da bi se nesreča ne zgodila, če bi ne bilo na letališču ljudi. Sodna komisija, ki je kmalu nato prišla na kraj nesreče, je zaslusila Traina. Avijatik se je toliko pomiril, da se je moglo iz njegove izpovedi dobiti vsaj približno sliko o vzroku nesreče. Motor je moral zaradi hudega vetra napeti vse moči, vendar se je pa Trainu posrečilo, rešiti se iz najnevarnejših situacij. To se mu je tudi posrečilo, ko je aparat plul proti tribuni. Na nesrečo se je pa občinstva polastila divja panika. Več sto ljudi je pribežalo na letališče. In ko se je hotel na tla spustiti, je bila nevarnost, da zadene v občinstvo, ki je bilo na letališču, vsled česar je moral aparat obrniti. Pri tem je pa zadel v gručo ljudi, ki je bila za aparatom in katere torej ni mogel videti. Tudi se je Train pritoževal, da so bile varnostne naredbe na letališču nezadostne in da je bilo dovoljeno ljudem, izprehajati se po letališču. Tudi mu je nerazumljivo, zakaj ni bil dohod na letališče popolnoma zaprt, potem bi namreč občinstvo tudi za slučaj panike ne moglo vdreti na letališče.

Ministrska kriza posledica zrakoplovne nesreče v Parizu.

Pariz, 22. maja. Vseled včerajšnje nesreče na letališču Issy des Moulinaux izbruhne najbrže ministrska kriza. Začasno je prevzel vodstvo vojnega ministrstva zunanji minister Cruppi.

Žalost v Parizu.

Pariz, 22. maja. Povsod smatrago zrakoplovno nesrečo za narodno nesrečo. Vsi koncerti, vse gledališke predstave in slovesnosti so odpovedane. Listi so v posebnih izdajah že v prvih popoldanskih urah poročali o nesreči. Pred vojnim ministrstvom in notranjim ministrstvom so se molče zbrale velike množice, ki so vsakega, ki je prihajal iz ministrstva, izpraševali, kako gre ministrskemu predsedniku Monisu. Nedeljski korzo je bil odpovedan. Redakcija »Petite Parisienne«, ki je organizirala tekmovalno letanje, je še tekom dopoldneva odpovedala nadaljno konkurenco.

Prepovedani vzleti.

Pariz, 22. maja. Policijski prefekt Lepine je takoj po katastrofi prepovedal nadaljne vzlete. Ministrski predsednik Monis pa je popoldne odredil, da naj se nadaljujejo. Sodne

poizvedbe o vzroku katastrofe so v tiru.

Odpuvedani sprejem. — Istrni sožalja.

Pariz, 22. maja. Vojnega ministra Berteauxa bodo pokopali na državne stroške. Oficialni sprejem kralja Petra je bil začasno odpovedan, kar se je kralju Petru tudi sporočilo.

Vsi poslaniki so kondolirali vdo-vi Berteauxa in so izrekli ministrskemu predsedniku Monisu svoje sočustvovanje. Tudi danska kraljeva dvojica, ki se ravno mudi v Parizu, je izrekla predsedniku Fallièresu svoje sožalje.

Politična kronika.

Vojaški zakonski načrti se bodo sporazumno od strani avstrijske in ogrske vlade objavili v terek v obeh državnih polovicah. Zakonski načrti so dobili že cesarjevo predskanccijo in jih bo ogrska vlada skupno s poročilom o nagibih za reformo predložila državnemu zboru med tem ko bo avstrijska vlada te zakonske načrte objavila v časopisih.

Ogrska zbornica je nadaljevala v soboto debato o naučenem budgetu. Poslanec Cserny (delavna stranka) se je pečal z vprašanjem tretje ogrske univerze v Požunu. Poslanec grof Esterhazy (Justhova stranka) obžaluje, da onemogočujejo vedno rastoče vojaške zahteve vsako primerno kulturno politiko. Zavzema se za enotno srednje šolstvo in se odločno postavi na stališče, da ne gre zanesti verskih bojev v šolo. Tretje vseučilišče naj se ustanovi v Požunu kot memento avstrijski vladi, da tam neha njen vpliv. Seja se je prekinila in se nadaljuje danes.

Poslanec Radić naznanja v glasilu kmečke stranke, da bo pri prihodnjih deželnozbornskih strankah kolikor mogoče napadal bana dr. Tomašića in se pridružil opozicijski narodni stranki. Dosedaj je bila kmečka stranka velika opora bana dr. Tomašića, ki jo je spretno igraval proti hrvaško-srbski koaliciji.

Albansko krono so ponudili vstati princu Giki, sorodniku princa Gike, ki je poročen z igralko Liano de Pongy.

Papež ni tako bolan, kakor so prvotno mislili. Njegov zdravnik samo s tem ni zadovoljen, da se papež premalo izprehaja. Papeževa okolica pa se boji najbolj za njegovo pamet, ker je vedno melanholičen.

Za sežiganje mrličev se glasovali v pruski zbornici cela levica, proti konservativci in majhen del konservativcev, proti je glasovala večina konservativcev in centrum. Zakon je bil sprejet, kakor smo že poročali s 157 proti 155 glasovom.

Napetost med Rusijo in Kitajsko se izraža zlasti v tem, da je odgovorila kitajska vlada na izgon kitajskih delavcev iz Amurjevega okrožja s tem, da je odklonila prošnjo ruske uprave za 24.000 kitajskih delavcev v svrhu zgradbe utrd in izgnala vse Ruse iz severne Mandžurije. Pri tem se je kitajska vlada popolnoma držala vzgleda Rusije. Niti toliko ni dovolila Rusom, da bi uredili svoje zadeve, marveč so jih kar siloma odstranili.

Enakopravnost žena so upeljali na Islandu. Enakopravnost gre tako daleč, da dobre žene prav vse pravice, ki jih imajo moški. Žena dobi aktivno in pasivno volilno pravico, tudi je bil sprejet zakon, ki zagotavlja ženskam pristop v vse javne službe, tudi v duhovniške. Pri tem je treba pomniti, da Islandija nima vojaštva in da je tedaj ženam edino vojaška kariera zaprta.

V Maroku se zbirajo Marokanci v veliko vojsko, ki se pomika proti francoskim vojem. Francoska armada je imela več bojev z domačini in je izgubila zelo veliko mož. General Tonté je brzojavil o boju 15. t. m., da je poleg stotnika padlo tudi še 27 mož. Marokanci hočejo preprečiti Francozom prodiranje proti Fezu.

Madero je preložil svoj obisk v Mehiku do onega časa, ko bo prevzel de la Barra provizorično predsedstvo. Vstaški vodja Figueroa ni ustavil svojih operacij in pripravlja revolucijo proti Maderu in Diazu. V mestu Mehiki mislijo, da bo zavladala anarhija. Odstop predsednika pričakujejo 25. maja in se poda Diaz v Evropo. Finančni minister Limantour se izraža zelo pesimistično o položaju. Glavna zapreka je konstitucionalno ugotovljenje miru. Na mesto oficiale mirovne pogodbe hoče-

jo napraviti privatno mirovno pogodbo med Maderom in de la Barrum. Vstaški pa protestujejo proti temu in zahtevajo oficiale mirovno pogodbo.

Štajersko.

Odlikovan rojak. Dobroznani krojač za gospode in dame v Mariboru Ignac Božič je bil na letošnji razstavi za industrijo, trgovstvo in umetnost v Parizu odlikovan z zlato kolajno za razstavljenega krojaške dela.

Toča v ormoškem okraju. V četrtek je toča pobila poljske pridelke v krajih, spadajočih pod občine Hum, Brebrovnik, Litmerk, Lošnica, Mehlovec, Rumeč, Zenovinci in Lahonci. Najhuje so trpeli vinogradi in rž. Okrajno glavarstvo v Ptuj naj čim prej da ceni povzročeno škodo.

Ljudske knjižnice. Št. Jurij ob J. ž. občni zbor je bil 20. t. m. Knjižnica ima dosedaj 750 vezanih knjig, večinoma slovenskih, nekaj hrvaških in nemških. Za knjige in vezanje in inventar sploh se je izdalo od obstoja društva do sedaj 1690 K 27 v. V letu 1910 se je izposodilo 572 osebam 1376 knjig. Podružnica sv. Cirila in Metoda v Dramljah se je dalo na posodo 80 knjig v nadaljno izposojevanje. Dohodkov je imelo društvo do 31. decembra 1910 240 K 37 v, stroškov 200 K 06 v, prebitka 40 K 31 v. Pri volitvi so izvoljeni: Predsednik K. Kveder, podpredsednica Rož. Gatej, blagajnik Alojz Recelj, knjižničar Oset Alojz, namestnika M. Neudl in J. Drogenik.

Koroško.

Spomenik padlim vojakom. Na Koroškem se je osnoval odbor, ki postavi spomenik padlim franco-skim in avstrijskim vojakom v bojih pri Smohorju v Ziljski dolini v letu 1813. Spomenik mislijo postaviti kot slavje stoletnice teh vojn. Obenem se bode slavila tudi stoletnica zopetnega priklapljenja Zgor. Koroške k Avstriji. Protektorat pripravljalnega odbora je prevzel nadvojvoda Friderik in poslal odboru v ta namen znatno vsoto.

Predavanje. Jako zanimivo predavanje je imel v Celovcu v soboto inž. Muraver o Diesel - motorih na parnikih ruske vojne in trgovske mornarice. Deloval je dosedaj Muraver več let na Ruskem po največjih ladjedelnicah in si pridobil mnogo znanja. Razlaganje je bilo jako zanimivo, poljudno in natančno. Končno je pozival, da bi tudi avstrijska vlada uvidela važnost delovanja inženirjev tudi na tem polju in jim odprla večji tozadevni delokrog, kot je bil dosedaj.

Obisk »Babe« na Ljubelju je tudi v l. 1911 dovoljen le proti izkaznici, ki se dobi pri Borovnem oskrbništvu pri Sv. Ani in pri celovškem magistratu. Izkaznica stane 1 krono.

Vojaške strelne tekme. V Celovcu se vrši letos od 16. do 28. junija strelno tekmovalstvo vseh avstrijskih gorskih polkov. Te tekme so se vršile zadnja tri leta na Tirolskem. Na tekmo bodo vabljene najvišji vojaški in civilni funkcionarji, strelna društva Koroške in sosednih dežel. Pripravljena so krasna darila, za katere so prispevali tudi nadvojvode Evgen, Friderik in Rainer.

Primorsko.

Pozor na gobe! Goriški magistrat svari iz zdravstvenih ozirov občinstvo pred nakupom gob izven pokritega trga na Verdijevem teka-lišču. Kdor bi gobe prodajal na cesti, se lahko pripravi na prav občutno kazen.

Sadni trg v Gorici. V soboto je bilo na trgu v Gorici 350 kvintalov češenj po 16 kron, jagod 0-60 kvintalov po 100 kron, graha 50 kvintalov po 28 kron, šnargljev 30 kvintalov po 44 kron in krompirja 0-40 kvintalov po 40 kron.

Pri goriškem sodišču je bil obsojen nek Josip Klement iz Pierisa na 4 mesce težke ječe radi javnega nasilstva. Nosil je s sabo tudi puško brez orožnega lista.

Ko je kruh rezal. V četrtek so pripeljali v goriško bolnišnico 67-letnega posestnika Petra Humarja od Pertontov pri Kalu, ker si je pri rezanju kruha prerezal žilo na levi roki. Izgubil je precej krvi, njegovo stanje pa ni nevarno.

Okrajno glavarstvo v Gradišču. Po Gradišču govore, da se preseli okrajno glavarstvo iz Gradišča v Krmin. Upati je, da ostane samo pri govorici, ker bi bilo preloženje okrajnega glavarstva v Krmin hud udarec za Gradišče ter bi bilo vseled tega tudi ondotno prebivalstvo zelo hudo prizadeto.

Iz državne stavbne službe. Pogodbeni uradnik melioračnega biroja pri primorskem namestništvu v Trstu Rudolf Kenzian je imenovan

za provizoričnega stavbnega pristava in ostane na svojem dosedanjem mestu.

Priporočljive prodajalke. Zaradi ponovnih tatvin trakov, čipk, umetnih cvetic in peres so v petek aretirali v Trstu 3 prodajalke modnega salona Antonio Bonetti na Korzu št. 31.

Izpuščen iz ječe. Anton Werner, trgovski potnik v Trstu, ki je bil pod obdolžitvijo, da je odpeljal 15letno Mery Benešovo, zaprt, je zopet prost. Izpuštili so ga iz ječe, ker se je njegova popolna nedolžnost izkazala. Deklico, ki je bila na Reki so pripeljali v Trst in oddali njeni materi.

Tat na parniku. V terek so aretirali v Trstu Ivana Severja iz Kozane. Vrnil se je, dasi iz Trsta izgnan zopet v mesto, se vtihotapil na parnik »Albania« in ukradel tam 53 kg kave.

Negoda. Na trgovskem potovanju v Trstu navzočemu Jakobu Kōnigu je v petek spodrsnilo v skladišču št. 10 v Trstu in je padel tako nesrečno, da si je zlomil desni členek. Kōniga, ki je star 70 let, so prepeljali v bolnišnico.

Ni bil pravi. V petek so aretirali v Trstu 201 tnega Ivana Desepina iz Golubaca na Hrvaškem, ko se je hotel vkrcati s pomočjo napačnega potnega lista v Colombo, da se odtegne tako vojaški dolžnosti.

Obstreljen. V soboto dopoldne sta se igrala na krovu Lloydovega parnika »Bukovina« v Trstu dva mlada mornarska vajenca z revolverjem, o katerem sta mislila, da ni nabit. Naenkrat pa je počil strel in krogla je zadela 12letnega Savo Semula v desno stegno. Ranjenca so prepeljali v bolnišnico.

Avstrijska vojna mornarica pri slavnostnih kronanju v Londonu. Iz Pulja poročajo, da bo c. in kr. vojna mornarica pri slavnostnih kronanju v Londonu in pri nato sledeči mednarodni mornariški paradi zastopana po bojni ladji »Radetzky«. Ta bojna ladja spada med naše najmodernejšje bojne ladje, obsega 14.500 ton in ima 20.000 konjskih sil. V službi je ta bojna ladja od začetka tega leta in je tedaj opremljena z najmodernejšimi sredstvi. Moštvo šteje 28 stabnih oseb in 852 mož. Poveljnik je kapitan Pavel Fiedler, detajni častnik kapitan Viljem Buchmayer, topničarski častnik mornariški častnik grof Welsersheimb, prvi zdravnik dr. Helmsberger, strojniški predstojnik Josip Baumgartner, računski vodja mornariški komisar Abelin. Ladja »Radetzky« zapusti centralne vojno pristanišče Pulj dne 5. junija in pripluje v Portsmouth, oziroma v Spithead dne 19. junija, kjer ostane kakih 10 dni. Začetkom julija se potem vrne in dospe v Jadransko morje sredi julija. Mednarodna mornariška parada se vrši 24. junija.

Vlomi na Reki. Kakor poročajo z Reke, so se dogodili tam vlomi, katerim so najbrže podlaga politični motivi. V petek zjutraj je zapazil ministerjalni svetnik Fran Jankovsky v svojem uradu na guberniji, da je nekdo vlomil v predal njegove mize, kjer je shranjeval važne dokumente. Ob enem so zapazili, da so vlomilci odprli tudi pisalno mizo guvernerja grofa Wickenburga, vendar pa ni manjkal od vrednostnih papirjev, ki so bili v miznici shranjeni, niti eden. Tudi v pisalno mizo ministerjalnega koncipista barona Friderika Ghil-lanja in prideljene mu kancelistke je bilo vlomljeno. Tudi v mestni hiši so konstatirali, da so bili tam vlomilci na delu. Iz miznice mestnega tajnika dr. Antonija Dina je zmanjkalo 50 do 80 K in tudi v pisalno mizo magistratnega ravnatelja Dardija so vlomili. Policija je uvedla strogo preiskavo. Sumi se, da so hoteli vlomilci, ki gotovo niso vlomilci po poklicu, ukrasti akte, nanašajoče se na volitve. To je tembolj verjetno, ker je hotela na predvečer volitev večje gruča Lahov vdreti v volilni lokal in tam v zmehnjavi uničiti volilne liste.

Argentinsko meso v Trstu. Mestni magistrat tržaški je podaljšal rok za prigrasitev dobave argentinskega mesa do 26. t. m.

Blazni samomorilec. V soboto je hotel skočiti v morje 28letni dlnar G. Daniel, ki je bil že večkrat v opazovalnici za blazne. Prijel ga je slučajno mimo dožni uslužbenec bolniškega društva Treves, katerega pa je vrgel blaznež v morje. Nato so prihiteli drugi pasantje in so pomagali blazneža zvezati in odpeljati. Treves pa je kot dober plavač sam prišel iz vode.

Letalne tekme v Trstu. V prvi polovici julija se prirede v Trstu večdnevne letalne tekme. Razdelila se bodo visoka in draga darila. Tudi več letalcev je že prijavljenih. Za letalno tekmovalno polje je določeno polje pri Zavliah pri Trstu.

Z britvijo je grozila 20letna Antonija Sorgo iz Opertalja gospodinji njenega ljubimca. Hudo ljubimko so aretirali. Med obravnavo pa so jo prijeli tako močni krči, da so jo morali nezavestno odpeljati v bolnico.

Tatinski Anglež. Na krovu nekega angleškega parnika, ki je zasedran pred plavži so aretirali v soboto 52letnega Angleža Ivana Gell-leyera iz Liverpoola. Vdri je v petek ponoči v stanovanje Ane Kutras v Šklednju in odnesel — budilnik.

Iz šolske službe. Na moški kaznilnici v Kopru je razpisano mesto učitelja. Prosilci morajo znati nemščino in biti usposobljeni za poučevanje v hrvaškem in laškem učnem jeziku.

Sodna obravnava na krovu parnika »Alice«. Dne 23. marca je dospel parnik »Alice«, last Avstro-Ameriške proge v Neapeli, kjer je nastal med potniki, ki so se vozili iz Amerike v Trst velik hrup. Hrvat Franc Vivodina je obdolžil 30letnega Albanca Dimitrija Nauma, da mu je vkradel, med tem časom ko je bil on na stranišču telovnik, v katerem je imel zašitega 1200 kron denarja. Prva preiskava je ostala brezuspešna. Nauma so peljali v Trst kot ujetnika in ga izročili sodišču. Vse indicije tatvine so ostale brezuspešne. Naumu na noben način niso mogli dokazati tatvine. Deželnosodni svetnik dr. Stegu je odredil na to, da se obravnava nadaljuje na licu mesta. Podali so se torej v soboto popoldne ob 5. vsi na parnik »Alice«, kjer so spremenili jedilnico I. razreda v sodno dvorano. Obravnava je trajala do pol 8. zvečer. Zasižani so bili poveljnik, častniki, skoro celo moštvo in več prič, ki so z Naumom potovale. Vse izpovedbe so bile za Nauma razbremenilne. Dobili so sicer pri njemu šek za 1000 dolarjev in tudi nekaj bankovcev in zlatnikov, vendar denarja, katerega je imel Vivodina baje zašitega v telovniku niso dobili. Naum je bil popolnoma oproščen.

Dnevne vesti.

+ Gospod Ivan Hribar je odklonil kandidaturo za državni zbor, katero mu je ponudil izvrševalni odbor narodno - napredne stranke.

+ Ne deželni zbor, ampak krona. Pri deželnozbornski volitvi dne 16. maja je dobil narodno - napredni kandidat skoro 800 glasov več, kakor klerikalni kandidat, zmagal je torej z ogromno večino. Še med volitvijo je rekel dr. Pegan v »Unionu« nekemu klerikalcu: »Le dobro se držite; sicer bo pa imel deželni zbor zadnjo besedo.« Od dneva volitve poje tudi »Slovenec« to pesem. To se pravi: neprestano žuga, da bo deželni zbor Reiserjevo volitev razveljavil. Ker klerikalci ne morejo v Ljubljani zmagati, pa hočejo s postavomno nasilnostjo ljubljanske volilne šikanirati. Ne dvomimo, da bi klerikalci svojo večino prav radi izkoristili, da bi napredne volilce oropali za zastopnika, vprašanje je le, če se bodo upali. Deželni zbor namreč nima zadnje besede, ampak zadnjo besedo ima krona. Ako bi deželni zbor prelomil postavo in z nasilnostjo razveljavil Reiserjev mandat, potem ni dvoma, da bi krona razpustila deželni zbor in razgnala klerikalne nasilnike. Toliko pravice je menda še v Avstriji!

+ Socijalno - demokratični shod v »Mestnem domu«. Dobro obiskan je bil shod, dvorana, kolikor je to dopuščala volilska ograja, vsa zasedena, Etbin Kristanov kandidatni govor pa bi bil lahko veliko boljši, kakor poznamo njegove zmožnosti. Susus celega njegovega govora je bil, da ne priznava nobeni drugi stranki pravice do obstoja, kakor edino socijalno - demokratični stranki. To je malo svobodomiselnost mišljenja in protidokaz zelo lahek, kajti vsaka stranka, ki obstoja, že s tem samim dokazuje, da je upravičena do življenja. Kadar zmanjka predpogojev za obstoj stranke, zaspi sama in se pokoplje sama. To je tudi razlog zgodovine. O boju proti klerikalizmu in o njegovi potrebnosti je povedal malo, boj se mu zdi potreben samo zaradi tega, »ker to, kar se danes pri nas godi, zanaša surovost, podivjanost in brutalnost v našo človeško družbo, ter nas stori za leta in leta nesposobne za kulturno delo.« Če hočemo živeti, moramo nastopati proti vsakemu strupu, ki nam življenje zastruplja. Barbarizem, ki se danes razvija, pa je nevaren obstanku celega slovenskega naroda. To je pribita resnica, nasprotno pa ni potrebno, da bi dobil klerikalizem res vso moč v svoje roke, ni treba, da bog ali bogovi, svetniki in hudiči pomagajo klerikalizmu pri nas do največje moči, ki je sploh mogoča, da potem poginejo na hipertrofiji. Mi pravimo, da je naš klerikalizem na oni življenjski piramidi zlezal že previsoko in mu hočemo spodnesti noge, da zdrkne nazaj v ono blato, od koder se je dvignil. Ni treba, da bi prišel klerikalizem do vrhunca mogoče moči, da začne padati. Napoleon bi bil lahko zagospodoval tudi Aziji in vsem drugim zemeljskim delom, pa je prejel padel. Papežev ima cilj: ena čreda, en pastir. To so idealni vrhunci, o katerih nam daje

primere zgodovina. Vrhunec doseči se ne pravi, doseči vse, kar mislimo, da je možno doseči. Če pa želi Kristan, da dosežejo klerikalec res vso mogočo moč, potem je potrebno v dosego tega, da se vse naše slovensko človeštvo otruje s surovostjo, podivjanostjo, brutalnostjo, nizkotošnostjo, nevednostjo in neznačajnostjo. Potem vrzimo vsi drugi skupaj puške v koruzo, vsi na en kup, in čakajmo, da bo klerikalec na vrhuncu, da bo postal vrtoglavl in padel na drugi strani dol. Tega mnenja pa ni menda niti gosp. Kristan sam in škodljivo bi bilo tako naziranje tudi za njegovo stranko. Idealno bi bilo, če bi bil župan ljubljanski kak Gostinčar in občinski svetovalec sami Kregarji in Štefeti, deželni poslanci sami Jarci in Zajci e tuti quanti in državni poslanec kak Boltatu Pepe. Še deset cerkva bi sezidali v Ljubljani in še pet samostanov, na vsakem križišču cest bi postavili kapelico in vsaka hiša bi dobila za hišnega nadzornika kakega farja. To bi bil vrhunec moči, vprašajte Kreka, če si moč ne predstavlja nekako tako, da ne govorimo o gospodarski sužnosti. »Bogovi, dajte, da dosežejo klerikalec to moč!« To je farbarija, ki je nismo pričakovali od Kristana. Bilo je še vse polno drugih takih točk v Kristanovem govoru, toda očitati bi nam, da ruvamo na njegovih idealih, ki so mu menda ravnotako sveti, kakor nam naši, zato se vzdržimo kritike drugih podrobnosti.

Dr. J. Krek — Darwinov učenec. Splošno je znano, da je sloveči angleški učenjak — Darwin nastopil svoj čas s trditvijo, da je po evolijski teoriji upravičena posledica ta, da se je človeški rod izpopolnil v času več tisoč in tisoč let iz najbližje in sorodne mu vrste živih bitij — iz opice rodovine! Kak velikanski hrup in vršje je bil nastal takrat! Učenjak je dobil iz Rima svoj anathema, po vseh cerkvah, pri vsaki pridigi se je zabavljalo zoper takega bogoskrunskega učenjaka — mazača, ki trdi nekaj za visoki človeški rod — (ki prebiva na enem velikem zrnju — v primeri z vsevoljnimi stvarstvom na mali zemlji!) sramotnega in do sedaj nezasiščenega! — Ali ljudje in človeški nazori se spreminjajo! V hotelu »Union« je trdil 14. t. m. dr. Ev. Krek, da so mervkavce (opice), naši praotčetje, spregovorile ter začele kričati: »Ogenj, ogenj!« — Ako tedaj cerkveni doktor in filozof priznava, da imajo mervkavce zmoglost govorjenja, potem ni nobenega dvoma več, da on pristaja k Darwinovi teoriji o postvaku človeškega rodu! In tako je hotela zlobna usoda, da je duhovski učenjak — filozof v svojem političnem »orgazmu« (v polnem pomenu te besede!) izbleknil nekaj, česar mu njegov prevzvišeni protektor in poveljnik, antimodernist škof Bonaventura, ne bode nikoli več odpustil!

Perverznost duhovskega filozofa. Po izdaji škofove rdeče brošure se človeku prav nič čudnega ne zdi, ako sliši ali čita tupatam o raznih perverzih pojavih med slovenskimi duhovniki. Pregovor pravi: »Kakoršen učitelj in nastavnik, takovi učenici! In pripetilo se je, da je katoliški duhoven in filozof v svojem vse meje presegajočem sovraštvu do naprednih ljubljanskih meščanskih slojev uporabil najbolj mastno orožje! Dolžil je sodnike in vse c. kr. uradnike, da so krivoprišežniki, da so državni nezvesti itd.! — Naposled pa je hotel pošegetati tudi navzoče poslušalke in poslušalce na onem delu telesa, kjer je mislil, da bode največ izdalo! — In pravil jim je, da so govorčice mervkavce najdeno kresnice v goreči zadnji del, v r... pihale, da bi razpihale ogenj. Pri tem delu govora so se mu sline cedile iz posvečenih ust — in zbrano mravno — katoliško občinstvo obojega spola mu je dolgo, veselo in burno pritrdjevalo — in ploskalo! (»Slovenec« št. 111.).

Dosednji klerikalec. V tisti sapi, ko oznanjajo klerikalec brezobziren političen bojkot naprednjakov, se jeze, da ne pripuščajo gasilna društva, da bi pristopali k njim »čukie«. Če smete vi bojkotirati, smemo tudi mi. Sicer pa nič ne rečemo, če pride kdo k dr. Zajcu kot zasebniku s kako zasebno težnjo, tam naj ga le zapodi, če je dotičnik naprednjak. Če se pride pa k dr. Zajcu kot deželnemu odborniku, je njegova prokleta dolžnost, da poslušata težnjo tudi naprednjakov. Če bi pa tega ne mogel prenašati, naj odloži odborništvo. Postopanje dr. Zajca je čisto navadno hudodelstvo zlorabe uradne oblasti, kajti § 101. k. z. pravi: Vsak državni ali občinski uradnik, ki v uradu, v katerem je zavezan, zaupano mu oblast, da bi komu, bodisi državi, kakoli občini ali drugi osebi, škodo storil, kakorkoli krivo rabi, doprinese s tako krivo rabo hudodelstvo; kaj ga je k temu samopridnost ali naka druga strast ali postranost namemba zapeljala. In § 102. k. z. črka a pravi: sodnik, državni uradnik ali drug gosposkin, kakor tudi vsak s dolžnostmi zavezan uradnik, ki se da od zakonitega spol-

novanja dolžnosti svojega urada odvratiti, stori to hudodelstvo. Kazen je težka ječa od 1—5 let, po velikosti hudobije — in večje kakor v zadnjem slučaju si niti misliti ne moremo — tudi do 10 let. Vedite torej, dr. Zajc, da je zakon kaj drugega nego debela ženska stegna, ki se poljubno merijo. Mislim, da nas razumete!

Sestanek narodno-naprednih zaupnikov v št. Vidu nad Ljubljano. Se je vršil v soboto zvečer pri Cirmanu. Sestanka se je udeležil tudi gospod Ivan Tribuč, ki ga je narodno-napredna stranka proglasila za svojega državnozborskega kandidata v ljubljanski okolici. Zaupniki so soglasno odobrili njegovo kandidaturu ter obljubili, da bodo zastavili vse svoje moči v agitacijske svrhe. Po vsestranski razpravi o položaju v okraju in o sredstvih, ki bi lahko služila za zmago napredni stvari, se je sklenilo prirediti po raznih krajih šentboškovske okolice shode, na katerih se bo predstavil narodno-napredni kandidat Tribuč ter razvil svoj program.

Klerikalec se Sicherla boje. Iz Logatec. V sobotni številki »Slovenca« čvaka neko mlečnozobno revšo o liberalnem shodu v Logatecu. Pravi, da je bil shod strogo zaupen ter se je vršil pri zaprtih vratih. Hinačev, kako je pač mogel izvedeti in slišati, če je bilo vse zaprto! To revše je slišalo v velikem strahu, da se dela leta in leta za idrijsko železnico, a da ni do sedaj še noben zastopnik ničesar storil v ta prid, najmanj pa Gostinčar. Zatorej se je spravilo to bitje v svoji plitvi domišljavosti na naprednega kandidata g. Sicherla, čes, ta kot spediter bo prvi proti železnici. Zanikrno revše, kdo je pa govoril o železnici? Kadar bo hotela vlada, bo tekla železnica brez Gostinčarjev in Sicherla. Ta notica je le radi Idriječanov, da bi se jih begalo. Toda tiste, ki se dajo tako begati, privoščimo prav iz srca vsem klerikalcem in gostobesednemu Gostinčarju. — Drugi podli napad na kandidata g. Sicherla se zrcali v vodovodnem računu. To je višek nesramnosti. Klerikalni backi naj pomislijo nazaj in bodo vedeli, kdo se je žrtvoval za vodovod, kdo je zastavljal za Logatec toliko moči in premoženje. Seveda mlečnozobi dopisovalci v »Slovenca« so bili takrat še v povojih. Nesramni lačenbergarji, ali se ne sramujete očitati možu, ki je toliko deloval za prid Logatečanov, ki je še vedno med prvimi za blagor kraja? Podobni ste judovski ljudstvu na evetno nedeljo. Grize vas samo, ker so postavili Gostinčarju protikandidata v osebi g. Sicherla, ki uživa neomejeno spoštovanje, samo pri lačenbergarjih ne. Le tako naprej, saj se boste kmalu izlajali. Pri vas se bo temnilo, pri nas pa svetlo. Zatorej pa tembolj vsi na agitacijo za kandidata g. Ivana Sicherla, ki dela za Logatečane, ki je mož, kateremu ni vredna vsa lačna garda čevljev odvezati in zavezati! Spoznajete Logatečani, kdo je več storil za vas! Potem boste lahko zbirali kandidata. Kdor ni gluhi in slepi, ta bo videl, drugim pa kličemo: Blagor ubogim na duhu, ker njih je Gostinčarjevo kraljestvo!

Volilna shoda v Cerknici in Planini. Politično društvo »Enakopravnost« v Idriji je sklicalo na nedeljo 21. t. m. dopoldne volilni shod v Cerknici, popoldne v Planini. Kljub temu, da se je v vabila glede dneva urinila pomota, in se je zadnji trenotek mogel volilem naznaniti shod, je bila na obeh shodih udeležba nad vse pričakovanje velika. — V Cerknici se je vršil ob 11. uri dopoldne shod v hotelu »Žumer«, v Planini pa ob 4. popoldne v gostilni g. Lavriča. Shodoma je predsedoval gospod notar Pegan iz Idrije, o pomenu državnozborskih volitev in o nalogah naših poslancev pa sta govorila o političnem položaju in o klerikalni politiki gg. deželna poslanca Jožef Reiser iz Ljubljane in Engelbert Gangel iz Idrije. Nad 200 volilcev je navdušeno pozdravilo in soglasno odobrilo kandidaturu gosp. Ivana Sicherla, posestnika iz Logatec. Gospoda Sicherla poznajo vsi volilci tega okraja kot vzornega poštenjaka, marljivega delavca in odkritega prijatelja ljudstva. Dosedanjskega poslanca Jožefa Gostinčarja pa v tem okraju še nihče osebno ne pozna, iz časopisja pa že vsakdo ve, da je eden najslabših ljudskih zastopnikov in nič drugega, kakor ponižen oporoda dr. Ivana Šusteršiča. Niti sedaj, ko kandidira drugič v tem okraju, ga ni pred volilce, ki se hočejo krepko temu upreti, da bi jim dr. Šusteršič iz Ljubljane narekoval, koga naj volijo. Naši volilci po deželi so dovolj zavedni, da bodo izvolili moža, ki ga poznajo toliko in toliko let, da bo kot poslanec nesebično delal v njihovo korist. Vsak pa radovedno vpraša, kje je neki Jože Gostinčar? Ali je res, da so ga že našli?

Za občinske volitve v Idriji je po izvršenem reklamačnem postopanju v prvem razredu 159, v drugem 383 in v tretjem 1445 volilcev. Ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Logat-

cu še pravočasno rešilo Oswaldove priitožbe, se vrši volitev v nedeljo, 28. t. m. t. l. od 6. ure zjutraj do 6. ure zvečer v mestni dvorani. Klerikalna namera, zavleči volitve, se torej ni posrečila. Volilne izkaznice in glasovnice se dostavljajo do četrtega, in če bi jo kdo do tega časa ne prejel, se naj oglasi v občinski pisarni. Narodno-napredni volilci se naj sicer v vseh zadevah glede predstoječe občinske volitve obrnejo za svet do tajnika političnega društva »Enakopravnost«, Frana Tavzesa, ki je vsak dan do volitev na razpolago od 5. do 6. ure popoldne v svoji pisarni. Pretečeni teden so imeli narodno-napredni zaupniki vsak dan posvetovanje glede kandidatov v posameznih okrajih mesta, v nedeljo dopoldne pa je bilo skupno posvetovanje, pri katerem se je soglasno odobrilo od zaupnikov predlagane kandidate za občinski odbor. Narodno-napredna stranka je torej prva proglasila svoje kandidate. Imena kandidatov pričajo, da si je stranka izbrala najboljše možne, katerim hoče zaupati upravo idrijskega mesta za prihodnjo poslovno dobro občinskega odbora. Vpoštevalo se je načelo, da morajo biti pri mestni upravi zastopani enakomerno vsi stanovni idrijskega prebivalstva. — Le teden dni je še do volitev, ta kratek čas naj naši somišljeniki vestno porabijo za agitacijo od volilca do volilca in volilk. To je tolikanj bolj potrebno, ker nastopi narodno-napredna stranka samostojno v vseh treh razredih in bo imela torej boriti se na dve strani. Boj bo hud in se je treba zanj najbolje pripraviti, da izidejo narodno-napredni kandidati kot zmagovalci. Nikdo ne more tajiti, da je narodno-napredna stranka preroditelja idrijskega mesta navzile najbrutalnejšemu nasilju od klerikalne strani. Idrija je in mora ostati močna trdnjava narodne in napredne misli! Pod tem geslom navdušeno in neustrašeno v volilni boj za napredek in svobodo idrijskega mesta! Za Ljubljano naj izpregovori Idrija svoj odločen veto pogubnemu pa ošabnemu črnemu klerikalizmu.

Klerikalni zaveznik — veleizdajnik? Naši klerikalec so l. 1909. sklenili zvezo z voditeljem hrvatske kmetijske stranke Stjepanom Radićem, to se pravi, kupili so ga, da bi na Hrvatskem delal klerikalno politiko. Radić je pa vzel denar, ki so mu ga dali, ni pa se držal drugih pogojev, ki so merili na to, da bi moral »seljaška stranka« na Hrvatskem inaugurirati čisto klerikalno politiko. Radić je slej kot prej rovaril proti duhovščini ter psoval pope, enega pogoja pa se je zvesto držal, da je dosledno z vso vmeno napadal hrvatsko-srbsko koalicijo, ki so jo hrvatski in slovenski klerikalec proglasili za »antipatriotično« in »veleizdajniško«. V zadnjem času pa je Radić tudi glede hrvatsko-srbske koalicije spremenil svoje stališče. Ker se je koalicija v vprašanju njegove poslaniške imunitete zavzela zanj, je Radić javno v svojem glasilu proglasil njeno delovanje za patriotično ter izjavil, da bo odslej s svojo stranko brezpogojno podpiral politiko, ki jo je započela hrvatsko-srbska koalicija proti vladi in banu dr. Tomasiću. Radić, zaveznik klerikalcev, se je torej složil s tisto hrvatsko-srbsko koalicijo, ki jo je »Slovenec« opevano proglasil za — veleizdajniško, njeno politiko pa za protipatriotično. In če uvažujemo, da se je Radić tudi v drugem oziru izneveril načelom klerikalne politike — v zadnji številki svojega »Doma«, je slovesno priznal Srbom, ki jih klerikalec tostran in onostran Sotle vobče ne priznavajo, pravico do svobodnega narodnega razvoja na Hrvatskem —, potem lahko upravičeno trdimo, da je Stjepan Radić, ta menda že bivši zaveznik naših klerikalcev, postal po nazorih »Slovenčevih« pravi pravcati »veleizdajnik«, ker je započel izvajati slično politiko, kakor hrvatsko-srbska koalicija, torej tisto politiko, ki so jo vsi hrvatski in slovenski klerikalec proglasili za »veleizdajniško«. Stjepan Radić je torej »veleizdajnik« in temu »veleizdajniku« so dali slovenski klerikalec 60.000 kron! Res, bojimo se, da ne bodo naši klerikalec sami sčasoma postali »veleizdajniki«.

Češko priznanje slovenski tekmovalni vrsti v Turinu. Slovenska sokolska zveza je od brnskega Sokola prejela naslednje pismo: »Dragi bratje, polni veselja smo vsled vesti, da je Vaša vrsta, ki se je udeležila mednarodne tekme v Turinu, dosegla tam četrto mesto. Čestitamo Vam, ljubljani bratje iz odkritosrčnega srca k temu uspehu! Vemo, da niste svojih tekmovalcev izbirali iz tisočev telovadcev, vemo, da Vam je gotovo bilo premagati mnoge ovire, ki jih niso imele tuje telovadne organizacije, podpirane vsestransko od svojih držav. Vema pa, da Vas je vodilo le narodno navdušenje in ljubezen k sokolski stvari. Glede na vse to je Vaš uspeh v Turinu največji, kar jih je bilo tam doseženih. V duhu stiskamo desnice vsem Vašim ju-

našim tekmovalcem in vsem tem, ki so jih vodili k tej zmagi in kličemo: »Naprej bratje, nazaj ne za korak! Na zdar!« Vaditeljski zbor Sokola v Brnu: Cyrill Hýlek, načelnik; Jiří Stibál, tajnik.

Mulariji ljubljanska! Koliko jo je? Dne 18. majnika je od 6. do 8. ure turinske tekmovalce pozdravljalo, spremljalo, s cveticami obsipalo nad 20 tisoč ljudi. Takov tridjo vestni števec. Ljubljana šteje 38 tisoč prebivalcev. Odštejmo otroke, starčke, hromce, bolnike, uslužbenice, redovnice, patre, lemenatarje, zagrizne nasprotnike ali tercijske zarukance in duhovščino, potem zveemo, kakšna je in koliko je ljubljanske »mularije«, zveemo pa tudi, da se tej »mulariji« ni treba bati Krekovih bataljonov. Jasno in glasno je Ljubljana 18. t. m. govorila: da je in hoče tudi ostati bela, narodno-napredna. Simpatije do Sokolstva, izražene pri sprejemu turinskih tekmovalcev v tako imponujoči množini, v iskrenem navdušenju in najsrčnejši radosti, vskepile so iz duše narodno-naprednega občinstva prestolice slovenske. »Unijonski« gromovniki so se morda prepričali, da je pred licejem le neznatni del mularije izžvižgal in grajal — ne redovnice, marveč one nasilnike s tonzurami, katerim so se morale brezmočne samostanke vdati. Manifestacija dne 18. maja je plebiscit.

Afera dr. Gorjanca. Uradna preiskava je dognala, da se je gimnazijskemu suplentu dr. Gorjancu zgodila krivica in da je neki sedmošolec skrivaj dr. Gorjancu vzel stavke v razredu ter da tudi cukanje ni bilo tako mišljeno, kakor se je sodilo.

Izpremembe v finančni službi. Finančni svetnik in predstojnik tukajšnega konceptnega departementa III., Julij Konščeg, je premeščen v personalni status c. kr. finančnega deželnega ravateljstva v Gradcu. Trajno vpokojeni so gg.: blagajniški ravatelj Anton Reich in višji računski svetnik in predstojnik finančnega računskega departementa Anton Mrak. Za konceptnega praktikanta je imenovan absolvirani pravnik Fran Spiller za eleva pri evidenčnem uradu zemljiško-davčnega katastra na Kranjskem pa absolutni geodetičnega kurza Karel Kavšek.

Žalostne razmere med delavstvom ljubljanske tobačne tovarne. Piše se nam: Znana stvar je, kako klerikalec izrabljajo delavstvo ljubljanske tobačne tovarne. Izrabljajo to delavstvo za demonstracije, za shode in sploš za vse, kar koristi klerikalcem; če pa je to koristno tudi za delavstvo, za to nihče ne vpraša. Tudi materialno izkoriščajo klerikalec delavstvo, kolikor se da... Ako natančno pogledamo razmere, vladajoče v tobačni tovarni, pa vidimo tudi še drugo stran. Med delavstvom je prav malo medsebojnega spoštovanja in skupnosti, toliko več pa nezadovoljnosti, jeze, sovraštva in nevošljivosti. Nasprotja so taka, da so na škodo vsem, a klerikalec nete ta nasprotja, da bi laglje v motni vodi rabil. Koliko uspešneje, koliko laglje in izdatneje bi se delavstvo lahko potegovalo za svoje koristi, če bi bilo med seboj edino. Ako bi pustili na stran vse tisto, kar delavstvu ni v korist, ako bi si v prijaznosti podali roke in se postavili na stališče vsi za enega, eden za vse, koliko bolje bi se delavstvu lahko godilo in ponehalo bi tisto sovraštvo in tista nezadovoljnost, ki zdaj zastrupljata življenje v tovarni. Dokler bodo pa razmere take, kakor so sedaj, ni upati, da bi se kaj na bolje obrnilo. V interesu vsega delavstva in vednih razmer bi bilo, da ravnateljstvo ob plačilnih dnevih malo pogleda med delavstvo. Marsikaj bi se lahko odpravilo in marsikatera delavka, bi, ko prinese domov plačo, lahko dala svojim kako žemljico iz rok namesto — svetline. Ni prav, kar se vse dopušta v tovarni, posebno zaradi tega ne, ker se s tem toleriranjem postružujejo nasprotja. Prihodnjič še kaj.

Zagrebaške licejce so posetile včeraj dopoldne ljubljanski mestni dekliski licej, kjer jih je sprejelo vodstvo zavoda in kjer so jih slovenske gojenke obdarile s cveticami. Nato so šle v družbi Hrvatice in Slovenke na Grad, z Gradu pred Vodnikov in Prešernov spomenik, kjer jim je profesor Plešić govoril o pomenu teh dveh pesnikov. Popoldne ob 3. uri so se poslovile iz Ljubljane, zelo hvaležne svojememu ravnatelju dr. Hoiću, ki jih je vodil po slovenskih deželah in jim tako dal priliko, videti njih krasote. Kakor čujemo, se je gospodičnam ponujal tudi izlet na Dunaj ali v Benetke, toda one so izrečno želele priti na Slovensko. Tako je prav in lepo. Nadejamo se, da se zgledu hrvatskih šol primerno odzove naša mladina.

Zagrebaški dijaki so se včeraj popoldne z Gorenjkega vrnili v Ljubljano, zavzeti od naših gorenjskih lepote. Zvečer so se odpeljali v Zagreb. Pogrežali smo med njimi

večje število ljubljanskih profesorjev.

Prve jagode. Prijatelj lista nam je prinesel lepi šopek krasnih popolnoma dozorelih jagod. Nabral jih je v Mestnem logu.

Iz Sore. »Kadar mačke doma ni, so mihi dobre volje«. Ker je župnik Finžgar nekaj časa z doma, začel se je njegov kaplan »prosto gibati«, »svoje stvari urejuje po svoje« in dela med nami za »mir«, ki se je dosel po dolgem trudu in naporu. V dosego tega »miru« stiče po hišah, poizveduje po gostilniških pogovorih, sprejema poročila dvoobraznega Janusa, ta ričet pa objavlja v »Slovenca« in »Domoljubu« in to tako slabo, da bi znala njegova prijateljica Pustotarjeva Micka sestaviti boljše. Seveda volitve v državni zbor se bližajo in ta naš kaplan bi si rad pridobil zaslug za pridobitev dobre »nare, zaslug v političnih borbah po rebuje, ker te izbrilejše vse madaže... To duševno revše je pa celo drzno! Nam možem naj poveljuje, koga bomo volili, s kom naj obujemo, v katero gostilno smemo? Veste, gospod kaplan, preveč seirate z našo pohlevnostjo. Proklete so motite, ako mislite, da bode te z nami eksperimentirali po receptu lemenatarskega profesorja dr. Kreka! Pomnite tudi, da, dokler živimo, ne bode te ne vi, in noben strupenec lažnjive klerikalne bande, »kremenito pojasnili«, da na Sori ni terena za našega g. župnika Bereta. Ne pozabite, da more dr. Krekov bojkot tu doseči vam manj ljube vspehe, s katerimi vam bomo nagradili vaše grdo zmerjanje in očitjanje obsodb. Dosedaj smo v javnosti molčali, nismo vam dajali naukov, da treba previdnosti v občevanju z dekleti, da ljudje ngibljejo na vse strani, ako ostajajo dekleta v duhovniškem stanovanju do polnoči, ali še delj. Tudi naši fantje so molčali. Danes vas pozivljemo, da nam daste mir in se držite svojega posla!

Kača jo je pila. 3letno kajžarjevo hčerko Marijo Jeras iz Vike pod Šmarno goro je na poti k vodu jaku kača pila v desno nogo. Deklico so takoj prenesli v deželno bolnišnico.

V Litiji je bil vojaški nabor 18. 19. in 20. t. m. Od 331 poklicanih prišlo je na nabor le 320 in bilo od teh potrjenih 59. Od odsotnih so nekateri v Ameriki, največ pa na Nemskem.

Izobjleni sin. Iz Novega mesta. I. P. 18letni, že pred leti falirani študent je dobil od očeta dobro lastnost agitiranja za klerikalno stranko. Poleg v raznašanju pamfletov se je fant specializiral v agitaciji in ustanavljanju »Straže«. Pred tem poklicom je bil za jako kratek čas pri sodniji, kjer so ga odpustili kot nezmožnega v vseh ozirih, pozneje je prakticiral v »Katoliški tiskarni«, odkoder je vzel slovo, menda ker je slab v prsih. Po teh študijah se je posvetil z vso vmeno ljudski »Straži«. Hodil, boljše rečeno vozil se je od fare do fare in ustanavljal »Stražo«. Povsod se je s ponosom predstavljaj kot agent »Straže«. A ustanovil je prav malo. Kajti fant je zelo okorn v besedi in jeziku, kakor tudi sploh. V očigled temu se ni čuditi, če se je izjalovila ustanovitve »Straže« v Prečni pri Nov. mestu. »Slovenec« je svedčano objavil, da bosta ob ustanovitvi govorila naš ljubi »agent« I. P. in profesor Š. iz Novega mesta. Ta objava je vzbudila obilo smeha v mestu. »Agent« I. P. ni prišel do besede, profesor Š. pa ne na shod, ker ga je bilo v pravem pomenu besede sram in je vse skupaj odpovedal. Vkljub temu, da ni vneti »agent« ničesar ustanovil, ga je večno romanje iz fare v fare dokaj stalo in korajžno je za očetovim hrbtom posezal v njegovo blagajno. In posegal je prav globoko in vse to v korist in blagor S. L. S. Naposled je pa naredil prav krščanski konec celi posesti. Vzel je očetu hranilno knjižico in jo popihal v tuje kraje. Doma pa je ostala trojna žalost. Oče je izgubil sina in kar je še huje, hranilno knjižico, slovenska »Straža« vnetega in neumorne »agenta« in prof. Jare veliko oporo pri svoji agitaciji za sedež na Dunaju in prosto vožnjo sem in tja. Bog pomagaj!

Lurd redivivus! V polni bohotnosti sije zlata pomlad. Vzdramil so se stari spomini na Novi Lurd v marsikaterem srcu, ki hote ali ne hote zahrepeni po svetem kraju, da položi zadnje prihranjene petice bogvekomu na oltar. Zopet drdrazjo nedeljo na nedeljo z romarji naložene lojterne iz teh in onih krajev v Novi Lurd in nazaj. Začelo se je romanje kakor lani. Ali ljudstvo se ne odpro oči, da bi zazrlo živopisani švindl, ki ga je započel kaplan rki v roki s pleterskimi mnih in ki ga je natanko karakteriziral farni župnik pred sodnijo? Gnezdo pravih tičkov mora biti v Pletterjah. Kdo bi si mislil, da znajo ti mrki mnih pisariti eladke dopisnice natakarcam. Pred kratkim me je prosila neka natakarcica, naj ji predstavim dopisnico, ki ji jo je pisal me-nišič iz Pletterj. Bila ni pisana samo

v francoskih besedah, ampak tudi v francoskem tonu. Kmalu bomo dobili pod Gorjance kako nune iz Portugalskega in se bo zopet kateri prikazala Marija in bomo dobili kak nov Lurd. To so tisti tihi tički!

Vojaškega beguna so prijeli. Okoli petindvajset let stari France Pegan, rojen in pristojen v Prečno pri Novem mestu se ni bil vključil svoji starosti pri vojaškem naboru, ker se je vedno potikal po tujini. Nazadnje ga je gnala želja videti široki svet na Nizje Avstrijsko. V Aspangu pri Dunajskem Novem mestu so ga spoznali, prijeli in izročili sodišču. Seveda bo imela z njim zopet občina stroške, kakor že večkrat preje in tudi z njegovimi brati, osobito z Leopoldom Peganom.

Nesreča v Metliki. V gostilni pri »Zlati Kroni« g. I. Malešiča je ob 2. zjutraj odpovedala acetilinska luč. Ko je hotela domača hčerka Malči z lučjo v shrambo k aparatu, da se popravi napako, se je vnel plin v hipu, ko je odprla vrata shrambe. Revica je vrglo skoro dva metra v stran, ker je počela goreti. Gosti so slišali pok in so pritekli ven ter videli, ko se je valjala po tleh, da se obrani ognja in so jo potem pogasili. Revica je opečena hudo po obrazu in v gornjem delu života, kakor tudi po glavi. Sreča v nesreči je to, da je bil aparat dogorel, sicer bi bila nastala veliko večja nesreča. To bodi vsem gostilničarjem resen opomin, da previdno ravna, kadar hodijo z lučjo v shrambo acet. aparatov.

Nesreče. 18letna kajzarjeva hči Marija Sifrer iz Zgornjih Bitenj v Kranjskem okraju se je doma pri kuhinjski čaji iz ne previdnosti polila s Spiritom. Obleka ji je začela goreti in le s težavo so pogasili ogenj. Dobila je več težkih opeklin na celem telesu. — V Črni vasi je padla deklica Ivana Škafar v živo apno in si noge hudo opekla. — Samski hlapec Fran Homer je padel 15. t. m. iz gugalnice v Lattermannovem drevoredu in se na levi nogi poškodoval. — Gletni kajzarjevi hčerki Antoniji Čadež iz Vnanje Gorice so zagnali otroci pri igranju kamen v levo oko in je težko poškodovali. — Delavcu Josipu Kostanjevcu je v Trbovljah neko železo ranilo levo oko. — V Stranjah v kamniškem okraju je padel 4letni Florijan Letnar, sin gozdnega čuvaja, z voza in si zlomil levo nogo. — Triletni delavec sin Alojz Zmuc iz Borovnice je padel doma čez stopnice in si prekal obe ušnici.

Solske predstave v cirkusu Schmidt. Ravnateljstvo Cirkusa Schmidt priredi v sredo ob 1/45. uri (ne kakor je bilo prej naznanjeno ob 3. uri) in v petek ob polu 5. uri popoldne posebne Solske predstave. Na sporedu so krasne posebno za srednje in tudi za ljudskošolsko mladino prirejane točke. Izvajajo jih že znani izborni artisti, s katerimi razpolaga ravnateljstvo. Pred vsem je na sporedu izborna poučna telovadba in zanimiva konjska dresura Solskih in prostodelujočih konj. Spored je za Solske predstave odobren na kar se ljudno opozarjajo vodstva srednjih ljudskih in drugih šol. — Za obe predstavi se cene seveda zelo znižajo. — V četrtek popoldne pa priredi ravnateljstvo posebno rodbinsko predstavo, za katero se dobe tudi jako cene družinske vstopnice. Marljivemu ravnateljstvu, ki se trudi, da nudi ljubljancem res nekaj poučno zanimivega bi bilo želeli najlepši uspehi.

Pes popadel je snoči na Karolinški zemlji mizarskega pomočnika Ivana Keržina ter ga na levi nogi telesno poškodoval. Lastnik psa je znan.

Izgubljeno in najdeno. G. Robert Felsing je izgubil rjavo usnjato torbico z različnimi vzorci. — G. Karla Jerebova je izgubila zlato ovratno veržico. — Neka dama je izgubila čipkast ovratnik, neka druga pa denarnico z 20 K. — Našla se je poselska knjižica služkinje Neže Wachove iz Buč. — Trgovski vajenec Anton Pavli je izgubil zlat prstan s črko P.

Izjava. Franc Drešar, posestnik na Glinah 58 ni plačnik za dolgove svoje žene Marije.

Društvena naznanila.

»Zveza slovenskih odvetnikov v Ljubljani.« Občni zbor »Zveze slovenskih odvetnikov« se vrši na praznik dne 25. maja 1911 ob 10. uri popoldne v mestni posvetovalnici v Ljubljani z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu; 2. poročilo blagajnika; 3. poročila o justičnih razmerah v posameznih deželah; 4. volitev odbora — predsednika, 8 odbornikov in 2 preglednikov; 5. služajnosti.

Občni zbor obrtne zadruge na Vrhniki se vrši dne 28. maja 1911 ob 2. uri popoldne v telovadnici vrhniške ljudske šole.

Prosveta.

»Mladost«, pjevaški i tamburaški klop hrvatskih sveučilišnih gradjana u Zagrebu. Kakor naznanjeno, priredi »Mladost« jutri, v torek, 23. t. m. v veliki dvorani ljubljanskega »Narodnega doma« velik koncert in ples. Ker bi utegnili komu biti neznan kaj je »Mladost« za Hrvate, hočemo to v kratkem pojasniti. Ime pevskega in tamburaškega akademičnega društva »Mladost« je pri Hrvatih najpopularnejše, ne samo vsled njenega akademičnega značaja, ampak pred vsem zaradi umetniške višine njenega pevskega zbora in tamburaškega orkestra. Da tudi Slovenci znajo ceniti umetniško kvaliteto »Mladosti«, je pokazala Ljubljana 1. 1909, ko je mesto ljubljansko »Mladost« slavnostno sprejelo in pogostilo. Specijaliteta »Mladosti« je njeno lirsko petje in njen pianissimo, ki je neverjeto fin. »Mladost« ima za hrvatsko umetno petje tudi zaslug, da je uvedla in naučila Hrvate nijansiranja. Razven izredno globokih basov ima izvrstni pevski zbor »Mladosti« krasne tenorje in najboljšega hrvatskega tenorskega solista g. Zvonimira Jeretina. O izbornosti glasovnega materiala »Mladosti« govori tudi fakt, da je »Mladost« odgojila hrvatski operi tri najboljše baritone: gg. dr. Novosela, dr. Kostića in Lava Wodwařko. Ne malo zaslug za visoki umetniški sloves »Mladosti« si je pridobil za njo, njen koncertni vodja g. prof. J. Čanić. Enako odlične je tamburaški orkester »Mladosti«, ki šteje 36 sodelovalcev, od katerih so posamezni pravi virtuosi na svojih instrumentih. — O delovanju, razvoju in pomenu »Mladosti« bomo govorili jutri, za danes le naglašamo, naj nikdo ne zamudi torkovega koncerta »Mladosti«, ki se vrši ob 8. zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma«. Vstopnina je izredno nizka, posebno, ker je s koncertom združen ples, pri katerem bo igral orkester »Slov. Filharmonije«. Vstopnice se dobe v predprodaji v »Narodni knjižarni«.

Razgled po slovanskem svetu.

— **Slavnost 50letnice pevskega društva »Hlahol« v Pragi.** (Dalje.) Od tu nadalje je bila vožnja naravnost triumfalna, ob vsej progi so nam vihrale zastave češke in tudi slovenske v pozdrav, celo raz cerkvene stolpove, povsodi navdušeni pozdravi odličnih meščanov in priprostih seljakov, a dame so nas obsipale s šopki.

V Mezimosti sta pozdravila Slovence v imenu občinskega sveta župan Katz in svetnik Jahn, za »Hlahol Vinohradski« pa naš dobri prijatelj Slovencev in ustanovni član »Slavea« inž. Jos. Bařta. Iz Veseli je prispela deputacija »Sokola« ter ženski in moški odbor »Ustred. Matice Školske« iz Jindřihovega Grada pa 40 gospič ženskega pevskega društva »Slavy deera«. Vsem se je zahvalil za pozdrave predsednik »Slavea« Dražil, poudarjaje, da si je društvo tudi to pot šlo v častno dolžnost posetiti severne slovanske brate. Sobeslava in Plana, kjer brzovlak ni vstavljal, sta bili vse v zastavah.

Staroslavni Tabor je poslal na kolodvor pevsko društvo »Hlahol« in mnogo meščanstva. V imenu »Hlahola« je pozdravil predsednik Jos. Tůtter ter hčerka meščana Karla Tvřznika, ki je poslal gostom vino v pozdrav. Pozdravov so se udeležili tudi prof. Nýchalek, stavitelj Pravda in redaktor Hubiček. V Sudomeřicah je pozdravil župan Křeml.

V Beneřevu je pozdravil goste občinski svet s županom Starkom na čelu, v imenu pevskega društva »Ozvěna« pa g. Lář. V Uhřetřinavi je bil na kolodvoru zbran občinski svet in pevsko društvo s zastavo. Mimo s zastavami okrašenih Ričanov, Hostivařa in Kralj. Vinohradov smo dospeli v soboto ob pol 3. popoldne v zlato mater Prago.

V Pragi na kolodvoru je pričakovala »Slavea« nepregledna množica občinstva, viharno ga pozdravljajoč. V vestibulu je pozdravil Slovenske pevce v imenu mesta Prage ces. svet. Josef Šřetřter, za pevsko društvo »Hlahol« pa predsednik šol. sveta Adamek. Za prisrčni sprejem zahvalil se je predsednik »Slavea« Ivan Dražil, poudarjajoč da je društvo »Slavea« tekoma par let prispelo že tretjič na češko ozemlje in zlato Prago, a vselej se je zavedalo da ponese slovansko pesem med svoje češke brate, pri katerih je postal »Slavea« skoraj tako poznan kakor v svoji domovini. Nato je zapel »Hlahol« pozdravno pesem, a »Slavea«, »Slovenec sem«. Kot zastopnik »Glasbene Matice« se je zahvalil še prof. Gerbić. Sprejema sta se udeležili tudi akademični društvi »Adrija« in »Ilirija« — druge korporacije v Pragi. Po

navdušenih živjo in na zdar-klicih, ki so se nadaljevali še pred kolodvorom, so bila odkazana stanovanja in sicer skupna v Pragi, privatna pa po gostoljubnosti »Hlahola« Vinohradsko v Kralj. Vinohradih. Zvečer ob polu 6. je prispelo pevsko društvo »Kolo« iz Zagreba drugi dan pa pevski zbor akadem. društva »Mladost« tudi iz Zagreba, ki sta bili enako navdušeno pozdravljeni in sprejeti. V soboto zvečer je priredila »Meřćanska beseda« po slavnostni gledališni predstavi, v svojih prostorih, večer na čast slovanskim gostom. V nedeljo dopoldne se je vršilo nadaljno sprejemanje mnogobrojnih gostov, a popoldne ob 3. se je vršil jubilejni koncert »Hlahola« v Rudolfinumu. Izvajalo se je krasno delo »Hlaholovega« koncertnega mojstra prof. Adolfa Piskačka »Sv. Vojteh«, v katerem je nastopilo 7 solistov, 260 pevki in pevcev ter 70 godbenikov. Koncert, ki je bil izredno dobro obiskan, je imel velik uspeh. Skladatelju so bili veliki šopki poklonjeni. Pri tej priliki je v ime »Slavea« izročil predsednik Dražil »Hlaholu« srebrno venec, a za »Kolo« podpredsednik Piletić srebrno lipovo vejico. Občinstvo je priredilo Slovincem in Hrvatom navdušene ovacije. (Dalje prih.)

Telefonska in brzoljavna poročila.

Volilno gibanje na Štajerskem.

Celje, 22. maja. Kandidat dr. Kukovec je imel v soboto popoldne v Rajhenburgu sestanek županov in občinskih svetovalcev iz vseh po toči prizadetih občin in sicer iz Senovega, Arneškega in Blance. Zahtevalo se je še enkrat od glavarstva in namestnje, da se škoda še ta teden oceni. V soboto zvečer se je vršil pri Goropevski v Trbovljah sestanek najodličnejših mož iz cele trboveljske občine, na katerem je govoril kandidat dr. Kukovec. Večraj zjutraj pa se je vršil v Trbovljah veličasten shod »Pri Špancu«. Navzočih je bilo nad 500 volilcev, med njimi polovica socialistov s svojim kandidatom Čobalom. V predsedstvo sta bila izvoljena od narodne stranke g. Franc Drešar, od socialistov g. Majdič. Nastopila sta oba kandidata. Shod se je vršil popolnoma mirno. V Hrastniku se je vršil shod popoldne ob 4. pri Rožu. Udeležba je bila veličanska. V predsedstvo sta bila izvoljena od narodne stranke g. Roš in od socialistov gospod Malovrh. Nastopila sta oba kandidata zopet. Deželni poslanec dr. Kukovec je napravil tu in v Trbovljah najboljši vtisk in je pričakovati za naprednjake izvrstnih uspehov. — Klerikalni kandidat dr. Benkovič je bil večraj v Širju in Loku. V Širju je imel v neki zasebni hiši na shodu 12 ljudi; čuvali so ga pred hišo 4 orožniki pred naprednimi in celo klerikalnimi volilei. Nabralo se je kakih 80 ljudi, ki so ga ob odhodu nekoliko nevljudno sprejeli in odpotali. V Loku je zboroval v lokalni katol. izobraževalnega društva. Imel je jako malo ljudi. Tudi v Loku so ga čuvali orožniki, kar je napravilo najslabši vtisk. — Kandidat Franjo Roblek je imel po rani maši shod na Vranskem. Pred trgov v Prekopi so napravili kmetje Robleku veličasten sprejem. Postavili so mu slavolok z napisom: »Pozdravljen nam bodi Roblek, ki prideš v imenu kmetov!« Shod se je vršil pri Brinovu; navzočih je bilo nad 400 ljudi; bil je to največji shod, kar se ga Vransko spominja. Predsedoval je g. Schauer, govorili so gg.: Roblek, Jořt iz Gotovelj in dr. Navdušenje je bilo brezmejno. Roblekova kandidatura je bila soglasno sprejeta. Tudi v Griřah je imel gospod Roblek popoldan pri Naprudniku krasen shod — seveda brez orožnikov. — Popoldne se je vršil za Robleka shod v Letuřu. Navzočih je bilo okrog 60 samih volilcev. Govorili so gg.: Mikuš in Piki iz Zalcia ter dr. Kalan. — V Šent Pavlu pri Preboldu so dr. Korořca jako slovesno pričakovali, pa ga ni bilo. Postavljen je bil slavolok iz gnojnih desk, okrašen s kropivami in z napisom: Poberi se Korořec, mi te nočemo! — Kandidat Ivan Verdnik je imel večraj lepe shode v marnberškemu okraju. V Remřniku je bilo na shodu sto ljudi, nasprotnika ni bilo nobenega. Predsedoval je župan Voglar. Govorili so gg.: Verdnik, Gregl, Pahernik, dr. Zdolřek in drugi. V Kaplji je bilo na shodu nad 200 ljudi; predsedoval je župan Koprivnik; govorili so gg.: Verdnik, Pahernik, dr. Zdolřek in drugi. Vednikova kandidatura je bila z navdušenjem sprejeta. V Gradiscu je bilo na shodu okrog 60 volilcev. Predsedoval je župan Čepe, govorili so isti gospodje. Gospod Verdnik je v večrajnjim dnevom lahko zadovoljen; dosegel bo v marnberškem okraju veliko večino. — Klerikalni kandidat dr. Verřtov.

šek je bil večraj v Šořtanju pri Rajřterju. Navzočih je bilo okrog 150 volilcev, ponajveč naprednjakov. Med njegovim govorom se je neprestano klicalo: »Živio Vednik!« Najlepše je bilo, ko se je rotil, da ni dobil o škodi vsled lanske povodnji v Ravnah in Velenji od občine nobenega poročila. Ko pa je stopil pred njega župan Korořan in mu dokazal neresenost te trditve, je Verřtovšek zlezal pod klop. Kmetje so mu klicali, da laže.

Prestolonaslednik in njegova so-proga.

Dunaj, 22. maja. V dvornih krogih se sedaj očito priznava, da je imel obisk nadvojvode Frana Ferdinanda pri cesarju v Budimpeřti, ki je, kakor znano, radi nepričakovanih zbudil takrat splošno pozornost, poseben pomen.

Nadvojvoda Fran Ferdinand je takrat cesarju izjavil, da pod nobenim pogojem ne more kot njegov zastopnik k angleškemu kronanju v London, kakor je bilo nameravano. To pa radi tega, ker je angleški dvor izjavil, da bi radi soproge Fran Ferdinandove ne mogel delati v svojem dostojanstvenem sporedu nikakih izjem in bi bila torej kneginja Hohenbergova morala pustiti povsodi prednost vsaki princezini iz kake vladajoče hiše. Prestolonaslednik svoje soproge takemu zastavljanju ni hotel izpostavljati, na drugi strani pa se tudi brez nje ni maral udeležiti svečanosti.

To je Franc Ferdinand cesarju takrat v Budimpeřti definitivno izjavil, nakar je bil določen nadvojvoda Karel Fran Josip, da zastopa vladarja pri angleškem kronanju. Nadvojvoda Fran Ferdinand je takrat pri cesarju poudarjal potrebo, da se poviša dostojanstvo njegove soproge kneginje Hohenbergove, ki je sicer soproga prestolonaslednika, pred katero pa ima prednost vsaka nadvojvodinja, ki je stara vsaj 17 let. Navzile zahtevi Franc Ferdinand ostane pa to etiketno vprašanje najbrž nereseno.

Vprašanje pa je velike važnosti že radi tega, ker otroci prestolonaslednikov sicer ne morejo biti niti ogrske, niti avstrijske krone, vojvodinja Hohenbergova tudi ne more biti avstrijska cesarica, toda kakor hitro bo Fran Ferdinand kronan s svetohofensko krono, postane ogrska kraljica ter ji kot taki pristojna naslov veličanstva. V dvornih krogih so jako radovedni, kako se to vprašanje razvije.

Cesar bolan.

Dunaj 22. maja. Profesor Neuser je bil večraj odpoklican k cesarju v Gödöllő. Vsled tega se razširja tu vest, da se je cesarju zdravje zelo poslabšalo. Govorilo se je tudi o tem, da je staval profesor Neuser o cesarjevi bolezn resno prognozo. Oficijalno se zatrjuje, da je cesarjevo zdravje popolnoma zadovoljivo, samo katar, ki ga je cesar prinesel še seboj v Gödöllő, da še ni prenehal. Cesar ostane v Gödöllő do 31. maja.

Kralj Peter se vrača?

Dunaj, 21. maja (ob 10. zvečer). Ravnokar prihaja iz Pariza vest, da je vsled nesreče, ki je zadela ministrski kabinet, obisk kralja Petra prerušen ter so vsled nastale narodne žalosti odpovedane vse slavnosti. Kralj Peter se baje vrača v Belgrad.

Bienert v avdienci.

Gödöllő 22. maja. Avstrijski ministrski predsednik baron Bienert je danes sprejet od cesarja v posebni dolgotrajni avdienci.

Bolezen bivšega ogrskega ministrskega predsednika.

Budimpeřta 22. maja. Bivši ogrski ministrski predsednik Desider Banffy je na smrt obolel. Njegovo stanje označujejo zdravniki kot brezupno.

Nesreča v Parizu.

Pariz, 22. maja. Ceta Francija je v globoki žalosti. Casopisi prinařajo nekrologe po mrtvem vojnem ministru Berteauxu, katerega pogreb se vrši na državne stroške. Ta dan bodo odpovedane vse gledališke predstave.

Pariz, 22. maja. Povodno nesreče na letalnem polju so skoro vsi suvereni brzoljavno kondolirali. Tudi iz Gödöllőja je dospela brzoljavka.

Pariz, 22. maja. Kot posledica velike nesreče na letalnem polju je pričakovati ministrska kriza, ker je skoro izključeno, da bi mogel ministrski predsednik Monis v tem kritičnem času voditi svoje posle nadalje. Govori se, da je novo ministrstvo že danes toliko kakor perfektno in da bo predsedstvo prevzel prejšnji ministrski predsednik Clemenceau. Kot Berteauxov naslednik vstopi v novi kabinet najbrže general Liautey.

Pariz, 22. maja. Pravi vzrok nesreče je ta, da policija in vojařtvo ni moglo zadřžati kolosalnega pritiska občinstva na letaliřce. Občinstva je bilo zunaj letalnega polja nad 600.000.

Holmska gubernija. — Naseljevanje Nerusov.

Petrograd, 22. maja. Komisija ruske dume je predlořila ruski dumi zakonski načrt, s katerim se povzdigne okraj Holm v samostojno gubernijo, ki bo obsegala 150 mest in občin istotaka Lublin in Sedlec. Nadalje je komisija predlořila dumi zakonski načrt glede naseljevanja Nerusov v nekaterih gubernijah in sicer v volhinski, podolski in v kievski guberniji. Tu bo prepovedano vsako naseljevanje Nerusov, izvzemši Čeha in Rusine iz Galicije.

Grof Pallavicini se vrača v Carigrad.

Carigrad, 22. maja. Namestnik poslanika v Carigradu obmejnega grofa Pallavicinija, sekijski šef baron Müller je odpoklican in se vrne čim dospe poslanik v Carigrad, na Dunaj.

Oficijalni obisk kralja Petra odpovedan.

Pariz 22. maja. Vsled nesreče na letaliřcu je bil oficijalni obisk kralja Petra odpovedan. Takoj po nesreči se je sestel ministrski svet. Kralj Peter se udeleži pogreba vojnega ministra neoficijalno.

Belgrad 22. maja. Vest o nesreči na letaliřcu je napravila tu zelo globok vtisk. Ministrski svet, ki se je takoj sestel, se je bavil z vprařanjem obiska kralja Petra ter izda tozadevno uradni komunikacije.

Vstaja v Albaniji.

Solun, 22. maja. Vstařki Malisori so sporočili turškemu vojařkemu poveljniku Targut Šeket paři, da so pripravljene se pogajati glede miru, če on zasigura varstvo žena in deklet in imetja vstařev ter da garancije, da turške čete ne bodo plenile, kakor so to delale do sedaj.

Cetinje, 22. maja. Vstařki Albanci so zapustili vas Křeřevlje, ki so jo potem turške čete zasedle in požgale cerkev Trobojne.

Bolgarsko-turška afera.

Carigrad 22. maja. Turška komisija, ki je vodila preiskavo zaradi obmejnih dogodkov med Turčijo in Bolgarsko, je dognala, da je ustreljeni stotnik Gjorgjev sam prvi streljal na turške vojake.

Mladoturška stranka.

Carigrad 22. maja. Mladoturška stranka je popolnoma v razpadu. Dissidenti pripravljajo zakonsko predlogo, da naj državni zbor zboruje še čez 27. maj. Debat o tem predlogu je bila odklonjena.

V Mehiki mir.

New York 22. maja. Mirovna pogodba med vstaři in vlado je bila danes podpisana.

Darila.

Za »Sokolski tekmovalni skladi« je daroval gosp. primarij dr. Ivan Jenkov v Ljubljani 30 K. Na zdar!

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustoslemšek.

Žitne cene v Budimpeřti.

Dne 22. maja 1911.

Termin.

Pšenica za maj 1911	za 50 kg	12 22
» oktober 1911	» za 50 kg	11 36
Rž za maj 1911	» za 50 kg	9 44
Koruza za majnik 1911	» za 50 kg	6 42
Koruza za juli 1910	» za 50 kg	6 55
Oves za oktober 1911	» za 50 kg	7 77

Efektiv.

Neizpremenjeno.

Gospodarstvo.

— **Vzroki sedanje draginje.** Med drugimi vzroki je eden glavnih vzrokov počasnost in malomarnost države. Ko pred dvema letoma ni bilo krme, se je začela državna pomožna akcija, obstoječa v tem, da je nakupila država seno in ga po znižani ceni prodala kmetovalcem. Če bi bili dobili kmetovalci to seno pravočasno, bi bilo danes mnogo, mnogo več živine. Tako pa je dospela krma prepozno. Kmetovalci so za slepo ceno ponujali mesarjem in prekupcem živino, pa je bil srečen, kdor jo je še mogel spraviti v denar. Mnogim se niti to ni posrečilo in so morali živino doma za silo pobijati. Le vprašajte okrajna glavarstva, ki so dajala dovoljenje za poboj za silo, koliko se je živali pobilo. Ko je bila živina decimirana, je pa dospela krma. Če bi bila hotela država popraviti svojo, od nje zakriviljeno zamudo, naj bi bila nakupila potem še živine in naj bi jo bila razdelila po zelo znižani ceni med kmete, siromašnejšim pa naj bi jo bila prepusila zastojni. — Država pa tega ni storila, marveč še zanaprej držala zaprtjo mejo na Balkanu. Vsak abecedar v narodnem gospodarstvu ve, da se učimo na severu pri Čehih in tudi izven meje pri Nemcih, prodajamo pa izdelke najdražje na jug, na Balkan, odkoder zopet dobimo surovine najceneje. To so glavni vzroki današnjih dragi-

nje, o drugih pa izpregovorimo prihodnjič.

Občni zbor Zadrugne zveze v Celju.

V Celju, 18. maja.

Današnji redni letni občni zbor Zadrugne zveze v Celju se je vršil ob neobičajno veliki udeležbi: zastopnikov je bilo 69 zadrug iz Sp. Štajerske, Kranjske, Istre, Trsta, Goriškega in Koroške ponajveč po enem ali več odposlancih, tako da je bila mala dvorana celjskega Narodnega doma nabito polna. Ker je bil predsednik Zadrugne zveze vsled potratne obravnave zadržan, je vodil zborovanje dr. V. Kukovec. Po zdravljenju je uvodoma s prisrčnimi besedami vse došlo zastopnike pri Zadrugni zvezi včlanjenih zadrug, posebej pa še tajnika Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug g. dr. Neudorferja, revidenta iste zveze, g. Riha in zastopnika bratske Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, g. dr. Lauša. Zborovanja sta se udeležila tudi dr. V. Kukovec, dr. V. Pušenkaj. Pri odzdravljenju je sporočil dr. Neudorfer zborovalcem pozdrave od Splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug in omenil, da se pravkar muči v Celju, da izvrši z g. Rihom oblikovno revizijo Zadrugne zveze v Celju. Ta se formalno ni popolnoma končala, vendar pa mora na podlagi dosedaj dobljenega vtiska konstatirati, da je načelstvo Zadrugne zveze izvrševalo svoje dolžnosti z veliko vnemo, vestnostjo in lepimi uspehi. Rezultat revizije se bo itak še posebej natiskal in včlanjenim zadrugam doposlal. Revizor g. Riha se je v čestnem jeziku zahvalil za lahkav potrditev in izjavil, da hodi še več let na slovanski jug pregledovat in nadzorovat kmetijsko zadrugništvo in mora kot zadrugar in Slovan konstatirati lep razvoj istega. Zadrugništvo je za razvoj narodnega gospodarstva na Slovenskem in za narodov obstoj eminentne važnosti, zato mu je le želja nadaljnega napredka in razvoja. G. dr. Lauš je prinesel pozdrav naprednih zadrugarjev na Kranjskem. Vključ težkim sedanjim časom niso mogle streti nasprotne sile naprednega zadrugništva na Kranjskem in ga tudi ne bodo. Želi bratski celjski Zadrugni zvezi pri njenem delu najboljše uspehe.

Nato prečita dr. Kukovec dole pisane in brozjavne pozdrave od Osrednje zveze čeških zadrug v Prazi, od Osrednje zveze čeških zadrug v Brnu na Moravskem, od Zveze srbskih zadrug v Dalmaciji s sedežem v Dubrovniku in od Zadrugne zveze v Srbiji.

Tajnik Zadrugne zveze g. Miloš Stibler prečita na to zapisnik lanskega rednega in izvanrednega občnega zbora in splošno poročilo za l. 1910. To se glasi sledeče:

Danes si polagamo račune o poslovnem letu, ki je bilo za slovensko zadrugništvo izmed vseh dosedanjih najtežavnejše. Kriza, ki se je začela pripravljati že krog l. 1900, je dosegla vrhunec. Sodelovali so razni vzroki: nenavadne razmere v najvažnejših slovenskih gospodarskih panogah, kakor v vinarstvu in živinogojstvu, trajajoče več let; nenavadne razmere v gospodarstvu cele države, v čemer priča dejstvo, da je morala avstro-ogrska banka zadnjo zimo za nekaj mesecev povišati diskont za cel odstotek, nadalje dejstvo, da trpi vse gospodarstvo v državi vsled velikega pomanjkanja denarja, kar so glasno pripoznavajo najrazličnejša strokovna poročila. Največje vzne- mirjenje pa je nastalo vsled zadrug- nih polomov v Celovcu in Ljubljani, ki je postalo tem hujše, čim bolj so se nesrečni polomi s strastjo izražali v strankarsko politične svrhe.

Ta kriza nam je jasno pokazala največji nedostatek v našem zadrug- nem delovanju, in to je izrabljanje zadrugništva v strankarsko politične namene. Opozorila pa nas je tudi na mnoge napake, ki se nahajajo v po- slovanju naših zadrug in zadrugnih central. Nanašajo se te napake pred- vsem na sledeče točke: Lastno in tu- je premoženje zadrug in zvez; pre- lahkomiselno nabavljanje izposojil; posojevanje na predolge obroke; ne- upoštevanje zadrugnega načela stro- ge centralizacije; revizija. Podrobno o teh vprašanjih na tem mestu ne bom razpravljaj. Stori bo to deloma v svojem poročilu g. predsednik na- šega nadzorstva, deloma se je to zgo- dilo že v zadnji številki »Zadruga«. Precej obširno pa obravnavam vso to stvarino v posebni brošuri, ki izide prihodnje dni. Ponavljam danes sle- deče: Vsi kritični pojavi v našem za- drugništvu, o katerih se je dosedaj v strankarsko političnega stališča pre- več, z strokovnega stališča pa pre- malo razmotrivalo, niso v stanju, ubi- ti v nas vero, da je zadrugni način gospodarstva tudi za nas Slovence največje važnosti in ima izmed vseh gospodarskih oblik pri nas, kakor tudi pri drugih narodih največjo bo- dočnost.

Preidimo k podrobnostim. Kon- cem leta 1909 je bilo včlanjenih 139 zadrug. Odpadlo je tekem leta 1910 deloma vsled likvidacije, deloma vsled izstopa, deloma vsled izključe- nja 16, na novo pa je bilo sprejetih 12 zadrug. Končno stanje dne 31. grudnia 1910 je torej 135 zadrug, ki so imele 12.945 vplačanih deležev za 129.450 K. Revizij se je izvršilo v l. 1910. 60, in se je porabilo zato 92 dni. Mnogo revizij se je izvršilo brez po- prejšnje napovedi ter se more danes konstatirati, da je nenapovedana re- vizija najuspešnejša. Novost v našem poslovanju je upeljava blagovnega prometa in se je doslej posredoval že nakup več vagonov umetnih gnojil. — Število sprejetih in odposlanih do- pisov znaša glasom kopirne in ekshi- bitne knjige 11.815.

V bodoče mora biti naše prvo de- lo, da odstranimo iz zadrug in zveze same napake, na katere nas je zadnja kriza opozorila. Delovati moramo na- to, da bo lastno premoženje v zadrug- ah in v zvezi v zdravem razmerju; da se v zadrugah in zvezi kolikor mo- goče izogibljemo izposojil in vobče uveljavimo načelo, da naj vsaka za- druga deluje kolikor mogoče le z last- nimi sredstvi, izposojila naj bodo le redka izjema; da uredimo način po- sojevanja tako, da bo isto odgovarja- lo vsem zahtevam, ki tozadevno pri zadrugah pridejo v poštev, pred vsem, da se načelno upelje posojeva- nje na osebni kredit in kratke termi- ne; da se strogo izvede centralizaci- ja; da se končno nadaljuje izpopolni- tev revizije v smislu zahteve po ne- napovedanem in vsakoletnem pregle- dovanju zadrug. Nadaljna naloga bo- dočnosti je, ureditev blagovnega pro- meta. V poštev pride edino-le načelo posredovanja, ker je zveza pri tem brez rizika. Visoko e. kr. poljedelsko ministrstvo dovolilo je podporo v znesku po 1000 K in svrhu poučnega potovanja k vsem starejšim avstrij- skim zadrugnim zvezam, ki imajo vzorno urejen blagovni promet.

Naša največja naloga pa je, da sodelujemo na očiščenje zadrugništva od strankarskopoličnih stremeljenj. Približno do leta 1900 ni imela stran- karska politika na naše zadrugno de- lo nikakega vpliva. In to je najlepša doba slovenskega zadrugništva. Krog l. 1900 pa pričinja druga doba, žal- lostna doba propadanja. In ta doba bo nehala šele tisti dan, ko bodo »se slovenske politične stranke rekle: »Dovolj je! Namen zadrugništva ni, služiti političnim strankam, temveč namen zadrugništva je, služiti gospo- darstvu posrednika, služiti demokrati- zaciji narodnega gospodarstva vobče. Vsi brez razlike strank smo popolno- ma enako zainteresirani na zadrugni- štvu. Dejstvo je tudi, da se nikdar ne bo posrečilo, izključiti celih strank od zadrugnega delovanja. Zato se naj enkrat za vselej preneha z zadrugnim organiziranjem v okvirju posebnih političnih strank.« Mnenja sem, da je dolžnost vsakega pravega zadrugar- ja, da v tem smislu sodeluje na ozdravitvi slovenskega zadrugništva.

Prijetno je čitati poročila starih zadrugnih narodov, ko s ponosom po- udarjajo po prestanih krizah, da je ljudstvo zadrugno že tako izsolano, da je vključ nezgodam ostalo zvesto svoji zadrugni organizaciji in zadrug- ni misli in da je ravno v kritični do- bi posvetilo vse svoje moči zadrug- nim podjetjem. — Naš narod ima istotako že staro zadrugništvo, na Avstrijskem skoraj najstarejše. Am- pak žalostno je gledati, kako slab je v nas še zadrugni smisel. Koliko se- bičnosti in kako malo čuta skupno- sti je opaziti ravno v kritičnih ča- sih. — Vse to dokazuje, da se pri nas vse premalo razpravlja o temeljnih načelih zadrugništva in da ima pri nas zadrugništvo še presneto malo pravih somišljenikov. Za zadrugno propagando je pri nas še več dela, kakor bi se pri površnem opazovanju sodilo. Toda naj se opazujejo v za- drugništvu še tako žalostni pojavi, zame velja samo eno: zadrugništvo ima velikansko bodočnost. Razvoj za- dnjih 60 let je naravnost veličasten. Sila zadrugne misli je tako lepa, tako plemenita in tako vpliva na nadaljni razvoj vsega narodnega gospodar- stva, da pripada končno le zmaga njej. To naj bo merodajno za vsakega zadrugarja. In to je potrebno, da ve- lja tudi za nas vse, kajti le na ta na- čin more naše gospodarstvo napredo- vati!

(Konec prihodnjič.)

Meteorološko poročilo.

Vreme nad morjem 300-2.		Srednji mesec maj 730-9 mm			
Maja	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
20.	9. pop. 9. zj.	727.2 730.0	18.6 13.6	sl. jug. sl. vzh.	del. jasno
21.	7. zj.	732.6	10.8	brezvetr.	oblačno
22.	2. pop. 9. zj.	732.9 734.8	14.2 11.0	sl. vzh. p. m. vzh.	"
23.	7. zj.	735.3	9.9	sr. jvzh.	pol. oblač.

Srednja predvčerašnja temperatura 14.2°, norm. 14.6° in včerašnja 12.0°, norm. 14.8°, Padavina v 24 urah 0.0 mm in 0.9 mm

Zahvala.

Za vse izraze sožalja in dokaze iskrenega sočutja povodom smrti nad vse ljubljene soproga, ozir. očeta, brata, tasta, gospoda

Franca Mirt

se najtopleje zahvaljujemo. Osobito pa preč. gosp. župniku Vrhovniku, gosp. načelniku juž. železnice za častno spremstvo, vsem darovalcem krasnih vencev, kakor tudi vsem, ki so predraga rajnika spremili k zadnjemu počitku 1872

V Ljubljani, 18. maja 1911.

Globoko žalujoči ostali.

Šivilje za živote

se sprejmejo pri 1871

T. Pogačnik, Pred Škofijo 21, II. nadstropje.

ZVEZDNA TKANINA

z znamko repate zvezde

je n. boljše blago

za obleke in perilo.

402

Več lepih konj

3—5 let starih 1869

se poceni prodaja.

Pogleda se jih v Hrdeckega vasi št. 31.

Ljubljanski Zvon

kompletni letniki 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907 1908, 1909 in 1910 nevezani, popolnoma novi in neprerežani se dobivajo po izredno znižani ceni

vsak letnik po 4 krone.

Izdajateljstvo in založništvo „Ljubljanskega Zvona“.

Ant. Krejči

Ljubljana, Wolfova u. št. 5.

priporoča svojo bogato zalogo najmodernejših, najfinejših

cilindrov, klobukov, slamnikov in čepic. Blago ceno in solidno.

Penzionist ali pensionistinja s kavcijo, ki ima hčer za trgovino sposobno, dobi

trgovino

s stanovanjem in provizijo v najem.

Ponudbe na upravnistvo »Sl. Naroda« pod »Trgovina«. 1868

Županstvo na Bledu

razpisuje

službo redarjev

Plača mesečno K 110.—; redarska oprava in stanovanje prosto.

Prošnje z izpričevali je takoj vložiti. 1816

Najboljše in najizdatnejše

kranjsko apno

se dobavlja v vsaki množini pri trdki

ŠTEH & Ko. Dobropolje

(Dolenjsko.)

1855

KONJ

lepe postave, zelo močne rasti in tigranten, brez napake, 16 $\frac{1}{2}$ visok, 7 let star, za težko vožnjo in tek, priporočljiv za hotelski omnibus, se prodaja za 920 K. — M. KERN, Poljanska cesta št. 17. 1851

Najokusnejše olomuške delik.

kvarglje

dobavlja 1867

Prva hanaška tvornica ribjih konzerv v Hodo- lanih v Olomucu (Moravsko).

Sodčki od 4—12 kop. Poštne pošiljkatve 5 kg brutto po 4 K 20 h franko na vsako pošto Avstro-Ogrske. Pošilja se po povzetju. — Sprejmejo se pošteni zastopniki. 1870

Življensko zavarovanje.

Veliko podjetje prve vrste, zaradi ugodnih kombinacij in najnižjih premij izredno zmorno, sprejme ta- koj nekaj resnično spretnih, posla vajejih, trgovsko izobraženih 1870

zunanjih uradnikov

pod ugodnimi pogoji. — Ponudbe od samo resnično dostojnih, delavnih, v deželi dobro uvedenih prosilcev pod »Dobro plačana življenska služba 1911« na upravnistvo »Slovenskega Naroda«. 1870

Št. 16110.

Razglas.

1858

Vsled odloka c. kr. generalnega ravnateljstva katastra za zemljiški davek z dne 2. maja 1911, št. 938 izvrševal bode novo merjenje mesta Ljubljane in sicer v katastralnih občinah Poljansko in Petersko predmestje I. del c. kr. višji geometer I. razreda gospod Roger Bassin.

Zategadelj opozarja podpisani mestni magistrat p. n. gospode posestnike zemljišč, da dotičnim funkcionarjem dovolijo pristop na svojo posest in dajo tudi eventualna pojasnila v svojih posestnih razmerah.

Dalje se prebivalstvu priporoča vse trigonometrične znamke in signale v varstvo, da bode tudi na ta način mogoče delo pospešiti.

Priporoča se nadalje vsem posestnikom v dogovoru s sosedi meja svojega posestva označiti s kamenji.

V slučaju nesporazumjenja z ozirom na pravilnost posestnih mej, obrniti se je takoj do mestnega magistrata.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 18. maja 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik Laschan, I. r.

Stabilni krajevni agenti

nemščine zmorni, se sprejmejo ali s stalno plačo nastavijo za prodajanje v Avstro-Ogrski dovoljenih srečk. — Po- nudbe pod »Merkur« Brno, Nová ulice 20. 1748

Kmetijsko veleposestvo

na Koroškem, 120 oralov prve vrste njiv, lepa gosposka hiša, gospodarsko poslopje, se zaradi starosti lastnika 1862

proda.

Brezplačna pojasnila daje kupcem samim zemljišna pisarna M. Steiner v Beljaku.

Gozdno veleposestvo

na Koroškem, z veliko vodno močjo, fužino (Hammerwerk) v najboljšem obratu, 700 oralov arondiranih, 45 ti- soč m² lesa za posekanje, se zaradi 1863 starosti lastnika prodaja.

Brezplačna pojasnila daje kupcem samim zemljišna pisarna M. Steiner v Beljaku.

Vila na Bledu

15 minut od železnice, 19 stanovalnih mebliranih prostorov, lep vrt itd., pri- pravno za »pension«, se zaradi stalne 1861 preselitve v inozemstvo

z naplačilom 2000 kron prodaja.

Brezplačna pojasnila daje kupcem samim zemljišna pisarna M. Steiner v Beljaku.

Trgovski pomočnik

dobro izurjen v trgovini mešanega blaga

se takoj sprejme

pri trdki 1790

J. Razboršek, Šmartno pri Litiji.

V najem se oddajo 1849

v Trbovljah na najbolj prometnem kraju s 1. ali 15. junijem

prostori

pripravljeni za trgovino ali kako drugo obrt, obstoječi iz 3 sob, veže, kuhinje, kleti in vrta. — Ponudbe naj se pošljejo na H. Senčar, Senožete, Kranjsko.

Posestvo

:: v Rožu na Koroškem ::

obstoječe iz hiše in dveh oralov sveta se takoj pod jako ugodnimi pogoji

prodaja. 1871

V hiši je gostilna brez konkurence in že upeljana mesarija. Pri hiši je lepo gospodarsko poslopje, prizidan salon s kegljiščem, ledenico in kladnico. Kraj je za gostilno jako ugoden, ker se nahaja v bližini večjega kolodvora.

Naslov se izve pri upravnistvu »Slovenskega Naroda.« 1771

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Dolžniška glavica K 5.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 610.000 kron

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dve vloge po čistih

4 1/2 0

Kupuje in prodaja srečke in vrednostne papirje vseh vrst po dnevnem kurzu.

Nizke cene!

Novosti manufakturnega in modnega blaga!

Zahtevajte vzorce!

LENASI & GERKMAN.

• Ljubljana, •
Stritarjeva ulica 4.

&

Vsorec zavarovan.

Dama

Komad po 80 v se dobi
v vseh lekarnah drogerijah (Znamka lesen konjček).
in trgovinah s parfumi. Bergmann in Komp., Defin o. L.

Za slabokrvne in prebolele
je zdravniško priporočeno **črno dal-**
matinsko vino 233

Kuč

najboljše sredstvo.

4 steklenice (5 kg) franko K 4.50.

Br. Novakovič, Ljubljana.

Kavarna LEON

na Starem trgu št. 30

:: je kakor navadno ::

vso noč odprta.

Za obilen obisk se priporočata

Leon in Fani Pogačnik.

Cenjeni trgovci in obrtniki!

Stavbno podjetje V. SCAGNETTI naznanja, da bode zgradilo v Šelenburgovi ulici števil. 6 veliko strogo moderno

trgovsko hišo

V pritličju se bo nahajalo 24 večjih in manjših lokalov za trgovino, v mezzaninu 23 lokalov za malo obrt, deloma tudi za trgovino.

Radi najugodnejše in vsem zahtevam posameznikov najprikladnejše razdelitve teh prostorov se bodo isti oddajali pred pričetkom stavbe.

Resni reflektanti se vljudo vabijo, da se radi natančnejšega ustnega pogovora zglase v stavbni pisarni podjetnika **V. SCAGNETTIJA**, Cesta na Rudolfovo železnico št. 16 (tik državnega kolodvora). — Prosi se, da se cenjeni obisk pismo ali teletonično javi.

Telefon št. 299.

Poštni predal št. 54.

Iščem dobro vpeljano

gostilno

v najem.

Ponudbe pod „gostilna“ na uprav. »Slov. Naroda.« 1828

Specijalna trgovina

! z izbranimi parfumi !

:: in rokavicami ::

Ljubljana, Dunajska cesta 12, v Mathianovi hiši.

667 Za obila naročila se priporoča

OTILIJA BRAČKO.

Optični zavod z električnim obratom.

Prvi slovenski izprašani optik in strokovnjak Dragotin Jurman
Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Išče se za takoj 5 ali 6 zidarjev

za kamnozidarska dela pri gradnji mostu v Mariboru.

1826 Akordanti izključeni. — Ponudbe na

„Stavbno podjetje Gaertner v Mariboru“.

St. 16226.

Razglas.

V torek, dne 23. maja 1911 ob 9. uri zjutraj se bo košnja mestnih senožeti pod Zelenim hribom ali Rakovnikom in Ilovici; v sredo, 24. maja 1911 košnja pri konjaču in Kolesijskem mlinu; v petek, dne 26. maja 1911 pa košnja travnikov pri Podturnskem gradu (Tivoli) potom javne dražbe dajala v najem.

Dražba se vsakokrat prične ob 9. uri zjutraj in je zbirališče najemnikov vedno na dotičnih travnikih.

Mestni magistrat v Ljubljani,
dne 17. maja 1911.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:
Laschan I. r.

Iz proste roke se prodaja lepa

pritlična hiša

z velikim sadnim vrtom.

Več pove lastnik hiše 1661

na Glincah pri Viču št. 53.

20-40% ceneje

Ker opustim trgovino s konfekcijskim in galanterijskim blagom bom

razprodala

vso zalogo za nad 20% znižano ceno. — Ne zamudite te prilike! Oglejte in prepričajte se!

MARIJA VESELY

Ljubljana, Cesarja Jožefa trg.

Prodajalo se bode tudi na Vodnikovem trgu vsako sredo in soboto.

Hotel Tratnik

„Zlata kaplja“

Ljubljani 1913

Sv. Petra cesta števil. 27

v bližini kolodvora.

.. Lepo zračno sobe. ..

Priznana fina kuhinja.

Izberne pijače.

Nizke cene.

Lepi restavracijski prostori.

Prodaja se

pri podiranju vojaškega oskrbovališča, Dunajska in Franc Jožefa cesta

različni materijal:

zidna opeka, strešna opeka, cementna strešna opeka, železne cevi, železne vezi, železno okensko omrežje, 4 cele kompletne železne garniture za pekovske peči, stropni tramovi in strešni stoli iz macesnovega lesa, vsakovrstne deske, okna, vrata itd.

Na slov. športnem vežbališču, preje dirkališču, od ponedeljka, 22. t. m. naprej samo kratek čas

sudanska četa

Možje in žene iz rodu Nubijcev, ki bodo izvajali svoje domače navade in običaje.

Otvorjeno dopoldne od 10. ure naprej, pop. od 3. naprej neprestano do mraka.

VSTOPNINA: 40 vinarjev, sedež 60 vinarjev; vojaki in otroci polovico.

Rheuma — Protin — Ischias

Otvorjeno od 1. aprila do 1. novembra.

Nizke cene kakor doslej, v kljub času primernim novostim.

1. septembra do 1. junija 25% znižanje.

Čudoviti zdravilni uspehi. Radioaktivna termalna kopel 33-44° Celsija.

Krapinske Toplice

Pitno zdravljenje s termalno vodo. Razpošiljanje termalne vode. Obisk 6000 oseb. Hrvaško (Hrvaška Svica).

Kopeli v basenu, marmorne, pršne, lužnate kopeli, fango, sudariji. Prospekte, pojasnila daje kopalniško ravnanje. Pravilni naslov samo: **Krapinske Toplice**, Hrvaško.

Zdraviliški dom, 200 udobnih sob, prekrasen park, terasa, zdraviliški salon. Stalna vojaška zdraviliška godba, lift, telefon, avtomobilska garaža, izposojanje avtomobilov.

Na železniški postaji Rogatec (ki se odcepi od južnoželezniške proge Dunaj-Trst) avtomobilski omnibus. Zveza pri vlakih ob 11. uri 16 min. dopoldne in 5. uri 52 min. popoldne. Na železniški postaji Zabok avtomobilskega omnibusa zveza pri vlakih ob 9. uri dopoldne in ob 4. uri 07 min. popoldne. **1. maja do 1. oktobra.**

Oglejte si!

veliko zalogo koles z originalno znamko

„Puch 1911“

pri Fr. Čudnu, trgovcu v Ljubljani

Prešernova ulica — samo nasproti frančiškanske cerkve.

Raznih znamk kolesa od K 110 — naprej vedno v zalogi.

Zaloga šivalnih strojev:

Singer in Ringschiff.

Pouk za vezenje s strojem brezplačno. 918

Geniki zastoj in poštno preste.

Edino zastopstvo za Kranjsko!

